

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, május 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Napirenden a véderő és az obstrukció.
- Figus Albert és a szatmári tisztviselők.
- A tébolydába vitt aradi urinó.
- Az aradi szintársulat Debrecenben.
- Szabad a rulett az Aradi Katolikus Körben.
- Az elsöpört vonat.
- Debrecenbe kéne menni...
- Tető alá kell hozni a véderőt.
- A városok kongresszusa.
- A német kormány kivonult a parlamentből, Tarkaságok.

Összezapás előtt.

Arad, május 17.

A képviselőház napirendre tűzte a véderőjavaslatokat. A holnapi üléstől kezdve megkezdődik a harc, amely a valóságban folytatása és döntő mérkőzése annak a háborúnak, amelyet a Khuen-kormánytól örökölt Lukács László. Egyik oldalon az obstrukció, a maga ismert, régi fegyvereivel, a melyeket eddig elég sikerrel alkalmazott; a másik oldalon a véderő javaslatok: igazabban a parlament munkaképessége, békéje érdekében sorakozó többség. Hogy ez a küzdelemben, amelyben eddig jobbra a lovagias passzivitást, a szabálytisztelő hidegvért képviselte, taktikát fog változtatni, ez valószínű, sőt kétségtelen. A harc teljes erővel fog összezapni, s előreláthatóan nem lesz szegény az izgalmakban, talán a botrányokban se; most azonban a végéhez kell jutnia.

Hogy rövidebb, vagy hosszabb idő alatt

lesz kielégítve Andrassy Gyula gróf kíváncsisága, (aki, a folyosón ma tett nyilatkozata szerint, meg akarja látni, hogy a Justh-párt erősebb, vagy a kormány) ma bizonytalan. Jobb lenne ugyan, ha az olyan, súlyyal bíró politikusok, mint ő, ne megfigyelő helyről néznék az összezapást, — de ez még mindig inkább érthető és méltányolható, mint Apponyi Albert gróf nézetváltoztatása és sajátságos ötlete, hogy a véderőreform helyett — a Banjanin-ügy tűzessék napirendre. Az újságolvasók, sőt a politikai események iránt szenvedélyvel érdeklődők közül már nem sokan vannak, akik a Banjanin-esetre erősebben emlékeznek. De akárminő sérelmet szenvedett abban a képviselők mentelmi joga, — bizonyára nem ez az ügy a legsürgősebb, legjobban égető ügy, a melynek parlamenti elintézése hátra van. Szinte a humorral határos, hogy a mikor hegy-magasságra nőttek a törvényhozás restanciái, komoly gazdasági, alkotmányjogi és társadalmi reformok, a melyek hiányát minden lépésnél és minden percben érezzük és a mikor magának a véderőnek halaszthatatlan voltát az obstruktorok se vonják kétségbe: akkor Apponyi, egyéniségének komolyságát nem féltve, azt javasolja, hogy a parlament a Banjanin-ügyet tárgyalja.

A parlament, természetesen, nem honorálta ezt az ötletet, és így holnaptól kezdve a véderőjavaslatok elé emelik az akadályokat az ellenzéken. Hogy a barri-

kádok építésében egyedül áll a Justh-párt, vagy pedig hozzájuk csatlakoznak tartalékseregként Kossuthék, úgy látszik, az nincs eldöntve. De ez nem is a legfontosabb a harc kimenetelére nézve. Megnyugtatóbb lenne, ha az ellenzéknek higgadtabb, felelősségével jobban számító része, a mint eddig, távol tartaná magát a parlamenti anarchia fölidézítőitől és felszínen tartóitól; ezzel elitelné őket és a maga helyesebb és logikusabb eljárásával tanuságot tenne az igazi ellenzéki hivatás felől. De amikor az obstrukció letöréséről van szó, amikor a soká nem halasztható leszámolás ideje elérkezik, akkor körülbelül egyre megy, hogy a kisebbségi erőszak mögött negyvenen vannak-e, vagy többen. A többség, amelyet az országnak közvéleménye régóta unszol a törvényhozás rendjének, alkotó képességének megszerzésére, a kormány, amely új és új tárgyalások során hasztalan kereste a békés megegyezést, meg kell, hogy vivja ezt a harcot mindenki, akit az obstrukció fogalma összegyűjt.

Meg kell vinnia egyrészt a véderőreformért, amely a mai helyzetben már nem egyszerűen a hadsereg fejlesztésének kérdése, hanem a legkomolyabb érdekekkel függ össze, — de meg kell harcolnia azért is, hogy az obstrukció mindenhatóságát megtörje. Téved Andrassy Gyula, nem az fog eldőlni, hogy Justh-e erősebb, vagy a kormány? Hanem el fog dőlni az, hogy ki fog e gyógyulni az ország az obstrukció fojtogató nyavalyájából — vagy pedig rend-

Annus és a jogászpincér.

Mozidarab.

Irta: Brázay Emil.

A Balaton mellett. Közel a parthoz. Egy közepes hotel terraszán. A szelek fujnak, apró vitorlák borulnak ide-oda, egy-két gőzös is keresztül szalad a vizen. A terrazon egy fiatalember jelenik meg; táská van a kezében. Az eleganciája kissé felületes, mint azoké, akiknek nincs szabóhitelük. De azért elég fess s meglátni rajta mindjárt, hogy ő fogja a darabban a szerelmezt játszani.

A terrasz egészen elhagyott. Mindössze pár mosdatlan pincér foglalatoskodik egyáltalában nem oly sürgén, mint azt például Blumenthal és Kadelburg bohózataiban megszoktuk. Észreveszik az érkezőt — a vászonra szedett betűkből olvasva: Kercsy Egon, s pápaszeméről ítélve: bölcsész-hallgató — szóval: megszólítják a jövevényt s rövid beszédváltás után megjelenik egy kövér ur, aki azért kövér, hogy rögtön lássuk rajta: ő a korcsmáros. A kövér mosolyog, a bölcsész érthetetlen tisztelettel hajlong. Kercsy Egon eltűnik, hogy egy félperc múlva kalap és táská nélkül, de kötővel a csipőjén megjelenjék.

Kercsy Egon törölgeti az asztalokat, az esz-cájt és mindent, ami rászorul e műveletre. Egy fiatal leány jelenik meg a terraszhoz vezető parki uton. A szél fuj s a haját az arcába löki, a szoknyáját lábához ugrasztja s a sok csipkéből a néző rögtön megítélheti, hogy gazdag leány s ő lesz a női szerelmese a darabnak. Persze tévedésről szó sem lehet s a vászonra hulló írás rá is bizonyítja, hogy Gombos Annusnak hívják a kicsikét. Gombos Annusról pedig mindenki tudja,

hogy az apjánál gazdagabb és pirosabb férfi nincs egész Izraelben. Egyébként csinos leány, akit érdekesnek is találhat a publikum a mai sok és jelentéktelen leány között. Beleveti magát egy fonott székbe, teát kér, anélkül, hogy valakire is nézne. Flegmatikus és merész, mint azt Shaw Man and supermanjában Annytól látta s eredeti angolból kétszer is elolvastott.

K ur — Kercsy Egont röviden K urnak titulálják a mai naptól — hozza a teát; nem ejti el a tálcát, meg se botlik, még nem is trüsszent, vagy miegyebet, hanem szépen, óvatosan, mint valami anatómiai órán egy befejezett preparátumot szokás, eléje toltá. Gombos Annus kanalazza a teát, közben belenez egy Ronssean kötetbe, melyet mindig magánál hord, de egyetlen mondatát sem érti. K ur tovább törülget, oda-oda pislant az Annus asztalához. Őt perc mulik el így: a szemek találkoznak, a szívek lángra gyulnak — lásd Ohnet összes regényeit — s a lélek- és sziv-klima 100 fok Czelziuszig felszökik. Egy perc múlva közösen konstatalják, hogy egymás nélkül alig tudnának tovább élni.

Este van, késő este. Kis pavillon előtt fiatal-ember settenkedik. K ur az ablakot nézi és Annus már meg is jelenik. Holdfény. A zenekar a Hoffmann-mesék barkarolóját pöngeti. Sok csók. Először csak kézcsók. Aztán másféle is. Erre „távoli léptek zaja” hallatszik. De késő: — a papa! K ur kap egy pofont; Annus elugrott; valami isteni szikrától megsejtve a romantikus perc csattanós csattanóját.

Annust kérdőre vonja a papája. Hidegen, keményen, arisztokratikus utálattal, mint a balga szüz apja a Balga szüzben. Erre persze egy

Marlitt-fejezet következik: Imádom K urat s nélküle mit sem ér az éltém... és máskülönbén már késő, mert... Szóval: mert késő! A rideg apa köp egyet s elküldik a leányt. Hová? Nevelőintézetbe. Múlnak a hónapok — látni a vásznon mint múlnak — de baba nem lett s kitűnik, hogy Annus csak hazudott. A papája szeretettel hozza vissza az ő jó Annuskáját.

De a jó Annuskával visszajött a tavasz meg a nyár. És nemcsak a fecskék és golyák tértek vissza a Balaton partjára, hanem a jogászpincérek is. A reflektor ismét hajnali fényben usztatja a vásznat s Annus megpillantja K. urat. K. ur fessebb lett és Annus ellenállhatatlan vágyakat érez régi szerelmét exhumáltatni. Ez a szerelem exhumálás egyetlen pillantás műve. De K. ur hamleti pózzal lép vissza s ha a vásznon beszélni tudna, bizonyára ezt kérdezné: hol a gyerek? — Mitéle gyerek? felelne Annus. — Hát amiért a megtévedt urileányok otthonába vonult. — Annus erre kacagni kezd és mindent kimagyaráz. A reflektor kezd tompulni, a vásznon esteli fényben ázik. Hangulat és zene a régi.

K. ur felmond a korcsmárosnak és elmegy. Egyenesen Gombosékhoz, megkérni az Annus kezét. Gombost a guta üti meg ennyi impertinencia láttán, de Kercsy Egon most már nem: K. ur — kihuz egy papirost a zsebéből, a diplomáját és odatolja a gazdag és piros Gomboszeme alá. Most már káprázatba esik, mosolyog. a gutaütésről is elfeledkezik s beleegyezik a leánya házasságába, ha Annus is így akarja, meg a publikum.

Összeölelkeznek s mert hirtelen világos lesz a moziban, nem látni belőlük többet.

szerré válik-e az, hogy a törvényhozásban a kisebbségek parancsoljanak és hogy minden kormány csak addig dolgozhassék, amíg valamelyik ellenzéki pártnak eszébe nem jut, hogy obstruáljon ellene. Ez fog eldőlni.

Figus Albert és a szatmári tisztviselők

— Érdekes közgyűlési vita. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szatmár, május 17.

Figus Albert volt aradvárosi helyettes főszámvevőt Csaba Adorján szatmári főispán Szatmár város főszámvevőjének nevezte ki. A szatmár városi tisztviselők emiatt kiléptek az ottani munkapártból, s kilépésüket azzal okolták meg, hogy a választások alatt a főispánt törekvéseiben támogatták, tehát a főispán hálátlan volt, amikor más városból — Aradról — vitt oda főszámvevőt és a helybeli hivatalnokok elől elzárta a haladás lehetőségét. A kilépés ilyen indoklását a napokban tartott városi közgyűlésen szóvá tette Csaba Adorján főispán.

Nem haladhat el szó nélkül e kérdés mellett — úgy mond — tekintettel arra, hogy a tisztviselői kar jónak látta a kinevezéseket politikai diskusszió tárgyává tenni s úgy tüntetni fel, mintha a főszámvevői kinevezés által a tisztviselői karon sérelem esett volna. Ennek folytán határozatot hoztak a tisztviselők, hogy kilépnek a munkapártból, mivel nem részesültek kellő támogatásban a párt részéről. Mindenki tudja — folytatta a főispán — hogy a tisztviselők politikai pártállását nem szokta sohasem számonkérni, nem kutatja: melyik tisztviselő milyen pártállású, mert ez szabad egyéni meggyőződés dolga. (Általános éljenzés.) Nem hagyhatja azonban szó nélkül az indoklást, amelylyel a tisztviselők kilépésüket kísérték, mert ez a helytelen indoklás olyan színezetet ad a kilépésnek, mintha az nem egyéni meggyőződésből kifolyólag, hanem más mellékkörülmény által befolyásoltan történt volna. Szemere vetik a tisztviselők a munkapártnak, hogy az ő támogatásuk jól esett a pártnak, amely cserbenhagyta őket. Nem tagadom, igenis jól esett, hogy a tisztviselők támogatták a pártot, amelynek szolgálatában állok, de sajnálattal kell kijelentnem, hogy így nem reflektálok a támogatásukra. Én a főszámvevő kinevezésénél csak a város érdekét tekintettem s ebben semmiféle terrorisztikus felfogást nem honorálok. Kinevezhettem volna olyan tisztviselőt, akinek összeköttetései, rokonsága révén regardra számíthatok e pártpolitikában, de én ezzel nem törődtem.

Előismerem, hogy Szatmár városi tisztviselői egytől-egyig szorgalmas, tisztességes, korrekt tisztviselők, de saját jogaim gyakorlásában terrorisztikus célzattal nem hagyom magam akadályoztatni.

Általános éljenzés követte a főispán beszédét.

A közgyűlésen különben vihart keltett ez a kinevezés, mert az az ellenzék kihasználta a főispán ellen.

A vihart mégis a főispánnak sikerült elcsitítani, aki kijelentette, hogy a tisztviselők ellen megindítandó fegyelmire nincs ok s a vitát most már végleg bezárja.

Ezek után az ujonnan kinevezett főszámvevő, Figus Albert emelkedett szólásra és mondotta el bemutatkozó beszédét:

Amikor először van szerencsém Szatmár város törvényhatóságának közgyűlésén résztvenni, azon élénk óhajomásnak adok kifejezést, hogy működésemet a törvényhatóság bizalommal fogadja. Tudatában vagyok nehéz helyzetemnek, mert hiszen a bizalommal szemben csak más vá-

rosnál kifejtett működésemet Önök előtt ösmeretlen tartalmára hivatkozhatom s így csak ígérettekkel állhatnak elő. De én az ígéretekben is reális akarok maradni és nem állok elő üres frázisokkal. Jól tudom, hogy a köztisztviselői állás nem pusztán dísz, az kötelességekkel jár, amelyeket pontosan fogok teljesíteni. Vagyont kezelő tisztviselőnek kötelessége rendben tartani hivatalát és rendben tartani a vele nexusban levő hivatalokat. Nincs kétségem aziránt, hogy es az igyekezetem sikerrel fog járni, mert kötheti ittműködésem alatt arra a meggyőződésre jutottam, hogy olyan tisztviselői karnak lettem tagjává, amelyre csak büszke lehetek. Kérem a tekintetes törvényhatóságot, helyezkedjek velem szemben a jóindulatu várakozás álláspontjára.

A közgyűlés látható szimpátiával fogadta az új főszámvevő férfias, megnyerő beszédét és mindenki, különösen a tisztviselők siettek őt beszéde után üdvözölni.

Napirenden a véderő és az obstrukció.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 17.

A képviselőház ma ülést tartott, amelyen Návay Lajos elnök indítványára elhatározta, hogy már holnap folytatja a véderőjavaslat tárgyalását.

Az ülés elején az elnök indítványára a Ház részvétét fejezte ki a dán király elhunytá és a szolnokdoboka- és marostordamegyei katasztrófa miatt.

Az elnök azt indítványozta ezután, hogy a holnapi ülésen folytassa a Ház a véderőjavaslat tárgyalását.

(Apponyi a véderőreform ellen.)

Apponyi Albert gróf nem járul hozzá, hogy holnap a véderőjavaslat tárgyalassék. E helyett más ügyeket tárgyaljon a Ház, és a kormány ez alatt az idő alatt készítse el a megyei és városi tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatot, hogy azt is még a véderőjavaslat előtt lehessen tárgyalni. Az országnak nem érdeke, hogy a véderőreformot tárgyalja a Ház, mert nem lenne a tárgyalás úgy sem eredményes. A véderőjavaslatot különben csak megértéssel vagy erővel lehet elintézni; az erő azonban nem szükségképpen erőszak. Sajnálja, hogy a kormány a véderőjavaslatból a sérelmeket nem küszöbölte ki, még a 43. szakaszt sem vonta vissza, ami pedig csak formai elégtétel lett volna a törvényhozó testületnek. A megaláztatások sorozatának folytatásába nem nyugodhatunk bele. Azok a sötét törekvések, amelyek most Bécsben működnek, minden meghátrálásunkból új erőt merítenek. (Taps a baloldalon.) A miniszterelnök arra hivatkozott, hogy a külföldi támadások azért oly gyakoriak, mert a kormány pozíciója itt nem elég erős: hát inkább ne legyen erős a kormány pozíciója itt lefelé, ha nem tud elég erős lenni fölfelé és kifelé. A mi alkotmányosságunk és helyzetünk hasonlít a régibb orosz alkotmányhoz, melyről azt mondták, hogy az tulajdonképpen despotizmus, orgyilkossággal mérsékelve; a mi alkotmányosságunk pedig despotizmus — mérsékelve az obstrukcióval. (Tetszés a baloldalon.) Nem tartja helyesnek, hogy a kormány a Justh-párt elé napról-napra változó választójogi terveket bocsájt, arra számítva, hogy a többi mérsékeltebben küzdő ellenzéki pártokkal majd elbánik. (Derűtség a Justh-párton.) Minden ellenzéki párttal kell a kormánynak keresnie az egyetértést; csak így szeretheti meg a kormány azt az erkölcsi erőt, melylyel a többség nem bír. Ellenindítványt ad be arra, hogy a holnapi ülésre az amerikai nemzetközi szerződést és a Pool-szerződést tüzzék ki. (Helyeslés és taps balról.)

(Justh bejelenti az obstrukciót.)

Justh Gyula: A miniszterelnök május 8-án kijelentette a házban, hogy reménye szerint sikerülne fog oly alapot találnia, melyen a meggyőzés az ellenzéki pártokkal lehetséges lesz.

Ezért napolták el a Házat, hogy a véderőjavaslat ellen folytatott nagy harc ne akadályozza a béketárgyalást. Ez a tárgyalás azonban nem járt eredménnyel, mert a miniszterelnök a választójog kérdésében engedett a reakcionárius iránynak. (Derűtség a jobboldalon.)

Szell Kálmán közbeszól.

Justh Gyula: Hiszen tisztelt képviselőtársam valamikor maga is az általános választójog alapján állott.

Szell Kálmán: De csak nagyon általánosságban. (Derűtség.)

Justh Gyula: Miután a tárgyalás megheiusult, a függetlenségi párt a legnagyobb elszántsággal fogja folytatni az ellenállást a véderőjavaslatl szemben. Mivel a véderőjavaslat tárgyalása ilyenformán teljesen meddő volna, hozzájárul Apponyi ellenindítványához.

(Lukács a kisebbségi diktatúráról.)

Lukács László miniszterelnök: Semmi sem bizonyítja jobban a parlamenti állapotok beteges voltát, mint hogy a kisebbség nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy a parlament rendes munkásságát folytathassa. Hogy a szülő milyen föllogásban van az obstrukcióról, többször kifejtette, ehhez tehát nincs mit hozzátennie. Az obstrukciókkal szemben elment az előzékenység legvégső határáig, amiért Apponyi részéről ma némi szemrehányás is érte. Ezt az eljárást nem bánta meg, mert a lelkiismerete megkövetelte, hogy mindent tegyen meg a béke érdekében, de azt nem engedheti meg, hogy diktálja neki a kisebbség, hogy milyen legyen egy törvényjavaslat. (Taps jobbról.) A kormány akkor érdemli meg nevét, ha vezet és irányít, de nem akkor, ha vezetetik és irányítatik. (Taps a jobboldalon.) Sajnálja, hogy Apponyi nem jelölte meg azt az időpontot, hogy mikor tűzessék napirendre a véderőjavaslat? Minden párt elismerte e reform szükségességét, a reformot tehát nem lehet egyszerűen levenni a napirendről. Az, hogy állítólag beavatkozás történt a magyar törvényhozás törvény-interpretáló jogkörébe, nem lehet ok arra, hogy a saját legvitálisabb érdekeinkről való gondoskodásról lemondjunk. Az, hogy a hadsereg értékében ne devalválódjék, nekünk épen olyan nagy érdekünk, mint Ausztriának. Az ország jól fölfogott érdekében kéri tehát, hogy holnap folytassa a Ház a véderőjavaslat tárgyalását. (Helyeslés a jobboldalon.)

A Ház Apponyi ellenindítványát elvetette és az elnök napirendi indítványát elfogadta, tehát holnap a véderőreformot tárgyalják.

(Az erdélyi ciklon.)

Urmánczy Nándor interpellált ezután a marostordamegyei szerencsétlenség ügyében és sürgős segítő intézkedést kért a kormánytól.

Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy amint a jelentések beérkeznek, azonnal intézkedni fog a segítség ügyében.

A Ház tudomásul vette a választ s az elnök egy órára lefüggesztette az ülést. A szünet után déli egy órakor kisorsolják a Hegedüs Lóránd összeférhetetlenségi ügyében ítélő bizottságot.

(Összeférhetetlenségi ügy.)

Egy órakor összeült az összeférhetetlenségi bíróság, amelyet Hegedüs Lóránd ügyének elbírálására sorsolt ki a Ház. A bíróság Szell Kálmán elnöklésével tanácskozott és Hegedüs Kálmán előadó ismertette az ügyet, amely szerint Hegedüs Lóránd ellen Knezovics Adolf azért tett összeférhetetlenségi bejelentést, mert Hegedüs igazgatósági tagja a Minerva állatbiztosító-társaságnak, ez a társaság pedig szerződéses viszonyban van a kormánnyal. Gál Sándor, Issekutz Győző és Nagy Ferenc főlészólása után a bíróság tizenegy szóval egy ellenében fölmentette Hegedüs Lórándot az összeférhetetlenség vádjától.

Szabad a rulett az Aradi Katolikus Körben

— Elnökválság a választmány határozata miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Többször irtunk már arról, hogy Aradon az utóbbi években rendkívül elharapódzott a hazardjáték szenvedélye. A rendőrség az utolsó hetekben tudvalevőleg többször razzsiát tartott, hogy leleplezze a nyilvános helyeken folyó hazardjátékokat és azok üzőit a bíróság elé állítsa. A rendőrség ébersége azonban gyakran megtörik az agyafurt játékosok ügyességén, amelynek segítségével el tudják magukat sáncolni a külvilág elől. Egy-egy szálloda, vagy kávéház külön termében és némely klubban most is tobzódik a hazardjáték, ami számos családost embert döntött már romlásba. A hazardjátékok közül leginkább a bakkarat, a makaót és a lerblit kedvelik az aradiak.

Az Aradi Autonom Katolikus Kör Széchényi-utcai helyiségében azonban szakítottak ezekkel az ismert játékokkal és áttértek a rulettra. Ennek a veszedelmes játéknak a behurcolásáról már hetekkel ezelőtt volt tudomásunk, addig azonban, míg a kör választmánya hivatalosan is nem foglalkozott ezzel az égető kérdéssel, nem tartottuk időszerűnek a vele való foglalkozást. Az Aradi Katolikus Kör választmánya azonban e hónap 13-án szenvedélyes vita között határozta el, hogy megengedi a kör helyiségében a rulettet. A fosztogató gépezetet hetekkel ezelőtt, Monte Carlóban járt egyik állami tisztviselő hozta magával és ajándékozta a körnek. Eleinte csak néhány körtag vett részt a hazardjátékban, később azonban mindegyre jobban kezdett hódítani a rulett, úgy, hogy Szathmáry Gyula királyi tanácsos, nyugalmazott alispán, aki a Katolikus Körnek világi elnöke, szükségesnek tartotta Nagy Orbán háznagyot arra figyelmeztetni, hogy a rulettet ki kellene tiltani a körből. A háznagnak azonban az volt a véleménye, hogy ez nem szerencsejáték és a kör tagjai pusztán szórakozásból foglalkoznak vele.

Amikor Szathmáry belátta, hogy egyszerű figyelmeztetéssel nem segíthet a veszedelmes, összehívta a választmányt azzal a céllal, hogy választmányi határozattal tiltsák ki a szerencsejátékot a körből. A jószándéku elnök azonban rosszul számított, amikor a választmányra bízta ennek a kérdésnek eldöntését. A választmány ülésén 12 tag vett részt, kilencen amellett szavaztak, hogy a rulettet meg kell engedni a körben és csak Szathmáry Gyula, továbbá Valkányi Rezső dr. máv. felügyelő és Berecsky Imre dr. gimnáziumi tanár szavaztak s rulett ellen.

Szathmáryt rendkívül bántotta ez a határozat és bejelentette a választmánynak, hogy lemond elnöki állásáról. A lemondást egyelőre nem vették tudomásul és mindaddig függőben tartották, amíg Lakatos Ottó dr. a kör egyházi elnöke haza nem érkezik hivatalos körutjáról. Azt hiszik, hogy Lakatos teljes eréllyel fog fellépni a rulett ellen, ha pedig azt kiszorította a körből, akkor Szathmáry is vissza vonja lemondását.

Beszéltünk ez ügyben Szathmáry Gyulával, aki a következőket volt szives előadni:

— Én már hetekkel ezelőtt figyelmeztettem Nagy Orbán háznagyot, hogy ne töltsön meg a rulettet a körben, ő azonban kijelentette, hogy a törvény nem tiltja a rulettet, mert az nem szerencsejáték. Én azonban nem tühettem, hogy az elnökletem alatt működő kör ilyen veszedelmes játékot engedjen meg a helyiségeiben. A tagok különben is tagadják, hogy nagyban folyt volna a játék. A körnek kevés anyagi haszna van a ru-

lettől, mert a játszóktól mindössze 20—40 fillér kártyapénzt szednek. Én már hetekkel ezelőtt összehívtam a választmányt, hogy döntsünk ez ügyben, akkor azonban csak tizen jelentek meg. Most aztán megtörtént a döntés. A választmány határozatát, őszintén szólva, magam is röstellem.

Mi úgy értesülünk, hogy a játék nem olyan kis összegekben folyik, amint Szathmáry Gyulát informálták. Legutóbb például 1400 koronát nyert az egyik játékos.

A városok kongresszusa.

(A miniszterelnök a városi törvényről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 17.

A magyar városok fejlődéséhez megkívántató reformok megbeszélésére kongresszust tartottak ma az ország rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városainak polgármesterei. Az újjáirosháza közgyűlési termében délelőtt tíz órakor kezdődött meg a tanácskozás, amelyen Bárczy István polgármester elnökölt. Százharmincy város képviseltette magát a gyűlésen, ezenkívül majdnem valamennyi város országgyűlési képviselője is megjelent. Bárczy polgármester elnöki megnyitójában örömmel emlékezett meg, hogy a törvényhatósági és a rendezett tanácsú városok régi egyesülete megszűnt s most már egységes egyesületben dolgozhatnak a városi polgárság jólétének. A belügyminisztert képviselő Némethy Károly államtitkár a kormányhatóság nevében legteljesebb támogatását ígerte. Addig is, míg az új városi törvény tető alá kerül, novelláris uton fogják a városok égetőbb kívánságait orvosolni.

Harrer Ferenc dr., a kongresszus vezértitkára ezután előterjesztette az új városi törvény tervezetét, amelyben az autonómia kiszélesítését követelik a kormánytól. Vássonji Vilmos a virilizmus eltörlését sürgette, szükségesnek tartotta továbbá, hogy a tanácsuléseken — úgy mint Bécsben — a törvényhatóság tagjai is jelen lehessenek s hogy a közgyűléseket ne a polgármester, vagy a főispán vezesse, hanem választott elnök. A kongresszus tagjai ezután fölkeresték Lukács belügyminisztert, ki a képviselőházban fogadta őket. A tárgyalásokon holnap folytatják.

A kongresszus tagjai délután nagybizottsággá alakulva Bárczy István polgármester vezetése mellett felkeresték Lukács Lászlót és tisztelegtek nála, mint az idő szerinti belügyminiszternél. Bárczy István meleg szavakkal üdvözölte Lukács Lászlót kinevezése alkalmából, majd előadta javaslatuk célját. A miniszter gondoskodásába ajánlotta a városok fejlődését, amit különösen két körülmény akaszt meg, először a szervezettség tökéletlensége, amely már elavult és másodszor az anyagi gondok. Kéri a minisztert, intézkedjék, hogy a városok szervezetében észlelhető főbb hiányok mielőbb kiküszöbölhetők legyenek és anyagi gondjaik lehetőleg megkönnyíthessenek.

Lukács László rendkívül barátságos hangon válaszolt s megköszönve az üdvözlést, kijelentette, hogy meggyőződése szerint úgy a kormánynak, mint a törvényhozásnak mindent el kell követnie abban az irányban, hogy a városokat támogassák és megerősítsék. Ami e téren az ő feladata, annak igyekezni fog komolyan, lelkiismeretesen és egész tudásával eleget tenni és megfelelni. Sietni fog a városi törvény megvalósításával, ami nemcsak a szervezet tekintetében, de különösen az anyagi kérdések és a háztartás szempontjából is nagy fontossággal bír. Egyébiránt gondoskodni kíván arról is, hogy a kongresszus felmerült költségeit fedezze. A miniszterelnök kijelentését a küldöttség tagjai nagy tetszéssel és éljenzéssel fogadták.

Az aradi szintársulat Debrecenben.

— Mit mond a kritika. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Mialatt Zilahy Gyula debreceni művészei Aradon arattak sikereket, azalatt Szendrey Mihály elkalauzolta az övéit Debrecenbe, hogy a híres város közönségének minden tetszését, a sajtó értékes elismerését vivja ki. A fogadtatásról, melyben az aradi társulat vendégszereplő tagjait Debrecenben részesítették, már irtunk, most előtünk fekszenek a debreceni lapok recenziói, melyek a legfényesebb erkölcsi és anyagi sikerről számolnak be, a hazatért színészek pedig nem győzik elmesélni azt a szeretetteljes fogadtatást és lelkesevést, melyben részük volt.

A Leányvásár előadásáról a következő kritikában számolnak be:

A színháznak egyik legerősebb sajátossága: a stylus. Enélkül az előadások csak műkedvelői produkciók, erőtlen összeakaszkodások, sokféle színből és alaktalan tömegeből összehabart fagyalekok. Amint az író művében kijegesedik a stylus, úgy kell annak kidomborodni az előadáson is. S hogy ez így legyen, arról a rendező talentumának és a karnagy pálcájának kell tudással, szívvel, izléssel és legyelemmel gondoskodni. Ezért volt a tegnapi aradi vendégjáték olyan decens, finoman járó és elsősorban újszerű, mert: — stylusos volt.

Nem számított a karzatra, az újrázásra és a külső hatásra. Egyöntetű volt az elejétől a végéig. És ez elsőrangú művészi erénye volt, mert ami „nem nagyon finomkodó” izlésünket is átjárta, felmelegítette s a diszkrét párfiumök illatához hasonló kellemes hatást váltott ki belőlünk. Láttuk meglevendeni nemcsak a pastell-képeket, de a lehelletszerű muzsika ütemét és holt kotta vibráló, majd tűzbe boruló lángolását. Amiért eleve is megdicsérhetjük Polgár Sándor rendezőt és Tilger Árpád karnagyot.

Ezek után kijelenthetjük, hogy láttuk az este a „Leányvásár”-t új szereplőkkel, új fellogással pompásan játszani s akik előadták, megértették, úgy, ahogy azt a szerzők Brody és Martos elgondolták és Jacobi Viktor megzenésítette.

Rontay Boriska és Diósy Nusi játszották a két női főszerepet olyan finoman, ahogy előkelő színpadon, előkelő művésznőktől elvártuk. Rontay Boriska ezenfelül oly könnyen és annyi bájjal, mégis temperamentumosan lejtette táncait, ahogy a debreceni színpadon évek óta nem láttuk. Diósy Nusi pedig nemcsak életet, színt, de annyi fiatalos erőt, bájt vitt Lucy alakjába, hogy annak féltével is az elsők között lehet azok között, a kik a vidéki színpadon ezt a szerepet kreálják. Tünelmes szépsége és gyönyörű alakja elkápráztatta a nézőt.

A férfiak között Huszár Károly és Győző Alfréd álltak előtérben. Huszárnak nemcsak szép hangja, de temperamentuma és elsősorban tünelmes énektudása van. Úgy bánik anyagával, mint a szobrász az agyaggal. Nem ordít és nem vagdalkozik a „c”-ékkal, hanem ott alkalmazza teljes anyagát, ahol arra épen szüksége van arra. Pedig a hangja masszív, üde és biztos fekvésű. Úgy énekelte mégis számit, mintha nyomatékka akarta volna kifejezni, hogy Tom Miggles nem partitúra, de élőlény: elbeszélte, átélte az eszével, vérével, szívével, amit énekel. Polgár Sándor annyira természetes volt Várnay Jenővel, hogy sokan arról panaszkodtak, úgy játszanak, mintha nem is játszanának. — Litzemayer Poldinak pedig nem volt oly szerepe, melyben valamit produkálhatott volna.

Tizenegy órát elütötte, mikor a karmester az utolsó taktust is leütötte, annyi volt az ismétlés, ünnepi újrázás és felvonás végi taps, sőt vastaps. A dzsilólónál pedig hangosan kikívánczolt a közönségből a meggyőződés:

— Ez az!

Második este a Kis grófot adták elő, ha lehet még fokozottabb tetszés mellett. Erről az előadásról, így számolnak be:

Az a hatalmas siker, mely az aradi szintársulat tegnapi vendégjátéka nyomán támadt, a ma esti Kis gróf előadásán semmit sem veszített fényéből és értékéből. Sőt talán növekedett is, ha

ugyan jogosult az a hatványozás, hogy a debreceni közönség még lelkesebb is tud lenni, mint amilyen első peretől fogva volt.

Mindjárt le is szögezhetjük, nemcsak a vendégszeretet kötelező, modorossága folytán, hanem azért is, mert az aradi színtársulat szokatlanul intelligens játékkal, megállapodott művészeivel és nagyszerű játékmódorával kiérdemelte azt. Nem volt ezekben az előadásokban szemernyi szertelesség, ok nélküli színpadi trükk, vagy bántó rögtönzés. Ment minden úgy, ahogy az írók a maguk invenciójával megalkották. Minden hangulatnak meg volt a maga színe, minden táncnak a maga sajátos ritmusa. — És minden szereplőnek a maga külön egyénisége, mely azonban nem emelkedett ki a darab rovására. Ezért is volt olyan közvetlen és felbecsülhetetlen hatása.

A Kis góf szentimentális részei ma este mintha halványodtak volna és drámai akcentusok, erőteljes megérzések támadtak belőlük. Vért, életet kapott a sovány vázu darab. — Diósy Nusi és Rontay Boriska a táncával, énekével alig tudott betelni a közönség; folytonosan ismételtette azt. Huszár Károly pedig a címszerepet adta tüzzel, temperamentummal. A tegnapihoz hasonló nagy sikere volt Győzőnek és Polgárnak. — Várnay Jenő alakítására pedig, aki Kocsonyát játszotta, sok melegséggel, fellegzetes humorral, sokáig fog-nak emlékezni, akik megnézték a darabot.

Benkőné kiváló komika, kinek nemesak humora, de alakítóképesége is van. Igazi színházi mama volt. Előadás végén a publikum szokatlan türelemmel maradt a padokban s zajosan ünnepelte a vendégszereplő társulatot. Mikor pedig a színházat elhagyták, egyebet se lehetett hallani, mint áradó dicséretet, melylyel a vendégszereplő társulat minden tagjáról, de elsősorban a Diósy Nusi szépségéről és Rontay Boriska graciositására nyilatkoztak.

Az elsöpört vonat.

— Vasuti katasztrófa az orkán következtében. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Szatmár, május 17.

Tegnap este a hatalmas szélviharban súlyos katasztrófa érte Nagyszőlős és Dolha között a borsavölgyi személyvonat utasait. Este kilenc órakor indult el Salánkáról a 109-es számú motoros öt kocsiival. Alig hagyta el a vonat az állomást, óriási szél támadt. A szél hátba kapta a vonatot és iszonyu erővel vitte előre. A vonat minden része recsegett-ropogott, a kocsikban irtózatossá pánik támadt. Egy kanyarultnál a szélvihar lesöpörte a töltésről a vonatot, amely a mélységbe zuhant.

A vonat egyik sértetlenül maradt alkalmazottja a közel levő salánki állomásra szaladt és értesítette a szerencsétlenségről a nagyszőlősi állomást. Innét segélyvonatot küldtek és fáklyavilág mellett nyomban hozzáláttak a mentéshez. A sebesülések nagyjából könnyű természetűek, de többen életveszélyesen megsérültek. A súlyosan sebesültek között van Troknya Ferenc nagyszőlősi számvevő.

A megsérült embereket segélyvonaton Nagyszőlősre szállították, ahol a kórházban ápolják őket. Súlyos sebekkel tekeszenek a kórházon Farkas Ábrahám, Weisz Móric, Kocsis István nagyszőlősi és Reszegei Józsefné tiszaújlaki lakosok. A többiek sérülése nem oly veszélyes.

A vasut kisiklása következtében összesen hatan életveszélyesen, negyvenen pedig könnyebben sebesültek meg.

A kisiklásra vonatkozóan megállapították, hogy azt tulajdonképpen nem annyira a vihar okozta, mint inkább a borsavölgyi vasut gyenge építése. Ez a vasut olyan silányul épült, hogy ebben a tekintetben párhuzamot áll az országban. A mostani felborulást az okozta, hogy a vonat nagyobb kését akart behozni és a rozoga pályán meglehetősen gyorsan haladt és így a szélvihar-nak nem került nagy munkájába, hogy az ide-oda imbolygó vonatot feldöntse.

Lukács László beszámolt az eredménytelen tárgyalásokról.

— A munkapárt értekezlete. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 17.

A nemzeti munkapárt ma este hét órakor értekezletet tartott, amelyen a kabinet valamennyi tagja megjelent és az államtitkárok és a párttagok rendkívül nagy számmal vettek részt. Dániel Gábor báró nyitotta meg az értekezletet és azonnal átadta a szót Lukács László miniszterelnöknek.

Lukács a békeakcióról.

A miniszterelnök a következőket mondotta: Tisztelt értekezlet! Mielőtt a képviselőház újból felveszi tevékenységének fonalát, kötelességemnek tartottam, hogy számot adjak a tisztelt értekezlet tagjainak azokról a tárgyalásokról, amelyeket az utóbbi napokban folytattam, hogy teljesen objektív alapon mondhasanak ítéletet eljárásom felett. Ennek a feladatnak annál rövidebb idő alatt és annál könnyebben tehetek eleget, mert hiszen fel kell tételeznem, hogy a tisztelt konferencia tagjai kivétel nélkül informálva vannak az utóbbi napok politikai eseményeiről, hiszen semmi sem történt titokban és a sajtó gondoskodik arról, hogy minden szó azonnal átadassék a nyilvánosságnak. A tisztelt konferencia tagjai előtt ismeretes az, hogy a kormány programjában, mint egyik főfontosságú és elsősorban megoldandó feladatot állította fel a parlament munkaképtelenségének megszüntetését, (Ugy van, ugy van!) és ezen célra, mint eszközt azt választotta, ami a leg egyszerűbb és legtermészetesebb, hogy tudniillik megszüntesse azt a bizalmatlanságot, amellyel az ellenzék egy része az előző kormány iránt viseltetett a választói jog kérdéséből kifolyólag, amely előző kormánynak jogosulatlanul ugyan, de azt vetette szemére, hogy nem akar komolyan foglalkozni a választói jog kérdésének megoldásával, nem fontolván meg azt, hogy az önkéntelen késedelem, amely ezen kérdés megoldása körül mutatkozott, nem a kormány jóakarátának hiányából, hanem abból a körülményből következett, hogy egy ilyen nagyfontosságú kérdés megoldása igen nagy körültekintést, sok előtanulmányt, előmunkálattal igényel! (Ugy van!) Hogy ezen bizalmatlanságnak lehetőleg mindjárt elejét vegyem, kötelességemnek tartottam, amint méltóztatnak emlékezni, hogy mindjárt programbeszédemben megjelöltem azokat az alapelveket — mert hiszen törvényjavaslat kidolgozására nem volt idő, — amelyek szerint nézetemnek megfelelően a választói jog kérdését a mi viszonyaink között helyesen megoldani lehet és kell, és megjelöltem azokat a kereteket, amelyek között nekünk mozogni szükséges. És ha méltóztatnak visszaemlékezni, precizítottam ezt a feladatot abban, amit a párt a maga programjában elfogadott, tudniillik mi a választói jog kérdését *összintén, az általános választói jog elvei alapján* (helyeslés) ennélfogva természetesen liberális és demokratikus irányban kívánjuk megoldani (élénk helyeslés) mindenesetre azzal az óvatossággal, amelyre kötelezve vagyunk, hogy egyrészt a nemzet érettebb rétegeinek jogos befolyása, másrészt pedig a magyar állam egységes jellege biztosítsák! (Zajos helyeslés).

Az első választói reformtervezet.

Tovább mentem azonban tisztelt konferencia e tekintetben és habár nem is kész törvényjavaslatot, de mondhatnám törvénytervezetet terjesztettem az ellenzék összes pártjai elé, amely tervezetben le voltak fektetve azok az elvek, amelyek alapján e kérdést megoldani véltem. Mielőtt pedig ezt nem fogadták el a tárgyalás alapjául, egy másodikat is terjesztettem elő. Nem kívánok itt ezekkel részletesebben foglalkozni, de mégis röviden reá kell mutatnom, hogy minő alapelveken nyugszik az egyik és minő alapelveken nyugszik a másik tervezet. Az első tervezetnek az volt az alap gondolata, hogy az általános választói jog tiszta alapjára helyezkedtünk és igyekeztünk ezt az eszmét keresztülvinni a gyakorlatban, mindazonáltal azzal az óvatossággal intézkedéssel, hogy ez az intézmény egyelőre bizonyos korlátok között léptetessék életbe, amíg meggyőződünk arról, hogy az a mi viszonyaink között miképp funkcionál. E célból az ország kétféleképpen lett

volna választókerületekbe felosztva, még pedig mind a kétféle választókerületek kiterjedtek volna az ország egész területére. Az egyik csoportjában a választókerületnek az általános, egyenlő, titkos választói jog alapján történt volna a választások, míg a másik csoportjában a census alapján történt volna. Korlátozás tehát abban állott csupán, hogy azon kerületek száma, amelyekben az általános választói jog alapján lett volna a mandátum elnyerhető, ezek száma numerice korlátoztatott. Erre a javaslatra az mondatott ellenzéki részről, hogy nem valószínű, hogy az egyenlő választói jogot és különböző kifogások tételtek, kuriális rendszernek stb. nevezték el, aminek következtében szükségesnek tartottam egy második alapot is nyújtani.

Új alap a reformra.

Ez a második alap már teljesen az egyenlő választás elvének alapja volt és itt a szükséges óvintézkedéseket más körülményben kerestem. Ennek a másik tervezetnek röviden a következő volt a szerkezete: választói jogosultsággal bírtak volna mindazok, akik eddig választói joggal bírtak, tehát mindazok, akik az 1912. évi konszincióban mint választók szerepeltek. Ezek az eddigi alapokon összeírtak: a többieknél ellenben az intellektuális censusra volt alapítva a választói jogosultság oly formán, hogy a legnagyobb intelligenciával bírónál semmi különös feltétel nem volt kikötve és eszerint, amint az illetők intellektuális tekintetében mélyebb és mélyebb fokon állottak, bizonyos megbízhatósági kritériumot kerestünk az illetőkkel szemben! (Élénk tetszés és helyeslés.) Legnagyobb fokon állottak akik nyolc gimnáziumot, vagy ezzel egyenlő, vagy ennél magasabb kvalifikációt tudtak kimutatni akik 24 éves korukban minden további kötelesség nélkül választók lettek volna. A második csoportba tartoztak mindazok, akiknek kisebb kvalifikációjuk volt nyolc osztállyal, de legalább hat elemi iskolát végeztek. Ezek választói jogosultsága a harmincadik életévnél vette volna kezdetét és bizonyos ideig való helyben lakás volt, mint feltétel kikötve. Ez a társadalom legkülönbözőbb rétegeit foglalta volna magában, akik részint semmiféle külön megszorításnak nem lettek volna alávetve, részint azonban igen alacsonyabb fokon álló egyéneknek bizonyos megbízhatósági kvalifikációval kellett volna bírniuk, ami azonban igen egyszerű volt: bizonyos időn át egy helyben lakás, vagy egy szoba és konyha bírása. Az intelligencia még kisebb fokán állóknál tudniillik, akiknek semmiféle iskolai képzettségük nincs, akik azonban az irni s olvasni tudást igazolják, szintén bizonyos mellékkörülmények lettek volna kimutatandók: részleges földbirtok, vagy házbirtok, valamelyes adófizetés. Végül a negyedik kategóriába tartoztak volna azok az analfabéták, akik a mai választójogi rendszer szerint nem bírtak választói joggal, akik azonban bizonyos vagyoni censust tudnak kimutatni.

Justhék merev negációja.

Én tisztelt konferencia nem akarok vitatkozni afelett, hogy jó volt-e ez a tervezet, vagy nem, hogy annak részletei jók voltak-e, vagy sem, mindenesetre állítom azt, hogy a *bázis olyan volt, amelyen a kérdést meg lehetett volna oldani*. A részletekre nézve nem egyszer kijelentettem már, hogy azokhoz *nem ragaszkodom mereven*, hanem igenis hajlandó vagyok, ha valaki a haza és ország érdekében *megfelelő javaslattal áll elő*, azokat megfontolás tárgyává tenni. Mi nem járhatunk ideálok után (Helyeslés) mi nem fogadhatunk el idegen sablonokat (Helyeslés) itt teóriák alapján nem járhatunk el, (Helyeslés) sőt idegen államokban tényleg megvalósított választói rendszereket sem fogadhatunk el, mert *egészen más viszonyok vannak az egységes nemzeti államban és egészen más elbírálás alá esnek a mi viszonyaink*, (Élénk helyeslés.) ahol *nemzeti, felekezeti, társadalmi és másnemű tagoltság szaktíja szét a nemzetet!* (Hosszantartó élénk éljenzés.) Minden egyes javaslatra a merev negáció volt a válasz, amennyiben az volt a kijelentése a Justh-pártnak, hogy ők csak olyan választójogi tervezetet fogadnak el, amelyben a 24. év, irni-olvasni tudás és egy évi helyben lakás képezik a választói jogosultság kritériumát *semmi további megkötésnek alá nem vetik magukat*. Hát kérem tisztelt konferencia, akik ismerik azt, hogy az ilyen rendszernek a mi viszonyaink között mik lehetnek a következményei, sőt mik a biztosan beálló következményei, azok bizonyára nem fognak csodálkozni azon, hogy én ezt az

ideát kereken, határozottan visszautasítottam. Ez volt az oka tisztelt konferencia annak, hogy a választói jog kérdésének mikéntjére nézve nem jött létre megállapodás.

Kapcsolat a véderő és választójog között.

Volt azonban egy más igen nagy nehézség abban a taktikai eljárásban, amelyet a Justh-párt követett el akkor, amikor a választói jog kérdését a véderőreform kérdésével kapcsolatba hozta. Nem akarok arról beszélni tisztelt konferencia, hogy milyen természetellenes dolog két egészen heterogén, egymással semmiféle összefüggésben sem álló dolgot összekapcsolni és úgy állítani oda, hogy egyiket azon feltétellel bocsájtják keresztül, ha a másikban a többség és a kormány teljesen deferál az ő kívánságuknak. Rá kell mutatnom arra, hogy a kettőnek kapcsolatba hozatala annyiban is lehetetlen, hogy nem jelentett volna egyebet, mint a sürgős katonai kérdések megoldásának bizonytalan időre való elhalasztását, mert hiszen a választójogi törvényjavaslat megalkotása rövid pár nap alatt lehetetlenség, és a véderőjavaslat életbeléptetése sürgős, égető szükségét képez. Akkor, amidőn a Justh-párt ezt a két kérdést összekapcsolta és azt állította feltételül, hogy mindaddig a katonai javaslatot nem bocsájtja keresztül, amíg mi a választói jog kérdésében az ő álláspontjára nem helyezkedünk, azt mondhatjuk, hogy ők tulajdonképpen kívánságuk teljesítését lehetetlen feltételekhez kötötték. Ily körülmények között, tisztelt konferencia, hogy tovább menjek az előzékenység terén, tettem még egy ajánlatot a megoldás módozataira nézve. Proponáltam azt, hogy a garanciát, amit a Justh-párt magának a választójog kérdésében szerezni akart, hajlandó vagyok neki nyújtani azért, hogy késznek nyilatkozzon egy Bakonyi-féle határozati javaslathoz hasonló, de precízebben formulázott határozati javaslatban utasítania a kormányt, hogy ez év őszi hónapjaiban egy, az általunk megállapított alapon készülő választójogi törvényjavaslatot nyújtson be a képviselőháznak, hogy az azonnal tárgyalás alá vehető lehessen. Ezzel szemben kértem azt, hogy menjen bele a képviselőház a végleges katonai javaslat tárgyalásába, tárgyalja le azt mielőbb és ennek a végleges javaslatnak életbeléptetését elhalasztandó a jövő esztendő február havára, vagyis olyan időpontra, amelyen előreláthatólag módjában lesz a törvényhozásnak a választói jog reformját is, vagy legalább első alapvető törvényét megalkotni, úgy, hogy a két dolog, ha nem hozatik egymással kauzális nexusba, mindenestre biztosítékot nyújt a Justh-pártnak a tekintetben, hogy a választójogi törvény és a véderőtörvény körülbelül egy időben fog életbe lépni. Ezzel szemben a katonai szükségletek kielégítése céljából ujonctörvényjavaslat lett volna benyújtandó, amely egy évi ujonclétszámemelés megszavazását foglalta volna magában.

Küzdelem a békés megoldásért.

Mindezekkel szemben határozott negációt találtam, semmiféle prozoziciót nem fogadták el. Ily körülmények között tisztelt konferencia nem marad más hátra, minthogy részemről befejezettek jelentsem ki a tárgyalást és hogy kérjem a Ház elnökét, hogy a legközelebbi ülésre a katonai törvényjavaslat folytatódó tárgyalását tűzze ki, amely javaslat a Ház napirendjéről tulajdonképpen egy percig sem volt levéve.

Tisztelt konferencia! Ezekben kívántam beszámolni a történetekről. Én tudom jól, hogy eljárásomat és tárgyalásaimat nem minden oldalról ítélik meg kedvezően és ha voltak vélemények, amelyek úgy találtak, hogy én messze, talán túl messze mentem az előzékenységben az ellenzékkel szemben, én tisztelt konferencia ezért merem a felelősséget vállalni és azt hiszem, hogy kötelességet teljesítettem akkor, amikor minden lehető eszközt felhasználtam és minden lehető módozatot kimerítettem a kérdések békés megoldására, mert megkívántam nyugtatni saját lelkiismeretemet és mert nem akartam azt, hogy nem eléggé alaposan járván el ebben a kérdésben, az esetleg beálló felelősség engem terheljen. Kérem a tisztelt konferenciát, méltóztassék jelentésemet tudomásul venni! (Hosszantartó, lelkes éljenzés, szünni nem akaró taps és zajos, általános helyeslés.)

Bizalom a kormány iránt.

A miniszterelnök után idősebb Erdélyi Sándor szólalt fel, aki kijelenti, hogy a miniszterelnök most elhangzott beszédét teljes megnyugvással veheti a párt tudomásul. Együttal fájdalmas érzésének ad kifejezést, hogy a parlament munképességének helyreállítása azon az uton, amelyre a kormány első kísérletével rálépett, tudniillik a békés megegyezés és közös megalkuvásutján mind mai napig nem jött létre. A magyar parlamentarizmus lerombolásának munkájáért sem a kormányt, sem a nemzeti munkapártot felelőssé tenni nem lehet. Helyesen járt el a kormány, amidőn el akart menni a legvégső határig és olyan akcióban is részt vett, amelynek külső formája nagyon könnyen megálázatlásképen nézhetett ki. Teljes bizalommal lehet a párt a kormány eddigi működése iránt és a miniszterelnök mostani nyilatkozatából meggyőződhetett arról, hogy a kormány teljesen magavévátette a párt programját és azt végre is hajtotta.

Az ellenzéki harc kritikája.

Majdnem egy év mult el, hogy ott állunk a legcsunyább és észbontóbb küzdelem közepontjában. Azok az urak, akik nagyobb célok megvalósításának ürügye alatt a parlament működését megakadályozták, szeretnek ezzel dicsekedni, hogy ők nagy parlamenti küzdelmet folytattak. A legnagyobb hisztéria által sugallt képzelődés (hosszantartó élénk helyeslés) sem mondhatja, hogy ez nemzeti, vagy egyáltalában küzdelem lenne. Ennél csufabb, csunyább és gyalázatosabb küzdelmet nem is lehet elképzelni! A kormány a párt programját a véderőreform tekintetében végrehajtja és a választói jogban széleskörű demokratikus alapon fogja a választói reformot elkészíteni. Ennélfogva teljesen megfelelt a párt által vállalt kötelezettségnek és ezért a párt is bizalommal viseltetik a miniszterelnök és a kormány iránt és kitartással fogja azt követni. A nemzeti munkapárt egy nagy, egységesen tömörült hatalmas párt, amelynek hátamögött az ország tulnyomó nagy többsége áll és a kitűzött célok megvalósításához ebben a pártban minden időben legyőzhetetlen erővel rendelkezik a miniszterelnök.

Harcra és békére készen.

Szász Károly kijelenti, hogy különbség a munkapárt tagjai között sem a politikai feladat minősége, sem elérése céljában nincs. A legnagyobb elismeréssel és bizalommal viseltetik a miniszterelnök személye, politikai és egyéni kvalitása iránt. Teljes önérzettel állapíthatja meg, hogy a párt a béke ügyében vállalkozás, előzékenység és önmegtartóztatás tekintetében elment a legvégső határokig, ezzel politikai érettségének és parlamenti iskolázottságának számtalan elvitázhatatlan jelét adta. Nincsen senki, aki az aggodalom szemüvegén keresztül nézné a jövőt a párt tekintetében, mert először az igazság a párt mellett van, és az igazságnak kiérzése meg fogja mutatni a kormány kezével bölcsen azt a kivezető utat, amelyre rá kell lépni és bizonyára a kormány erélyes foglenni, amikor erre szükség lesz. Mi lelkesedésünket és elszántságunkat felajánljuk a kormány részére és legyen meggyőződve a kormány, hogy a párt összes tagjaiban lelkes és odaadó katonákat fog találni mindenkor. (Hosszantartó helyeslés.) Legyen akár béke, a kiegyezésnek szentinte még némileg remélhető útja, vagy legyen küzdelem, a párt mindig követni fogja a kormányt, mert a párt nem a maga egyéni érdekét tekinti, hanem az ország, a haza érdekét.

Ezután Dániel Gábor báró élénk tetszés mellett hirdette ki, hogy a párt egyhangulag helyesli a miniszterelnök eljárását.

VIDÉK.

Tanulmányuton. Schaffer Samu dr. nagylaki járási tisztviselő orvos és hó 20-tól résztvesz a budapesti klinika szülészeti és nőgyógyászati osz-

tályán egy hónapig tartó orvostovábbképző tanfolyamon.

Népünnepély Battonyán. Battonyán május 27-én, pünkösd második napján a szokásos gyermeknap helyett nagy népünnepélyt rendeznek a gyermekvédő liga javára. A rendezőség élén Petrovits Mihály főszolgabíró áll.

Debrecenbe kéne menni...

— Az aradi színészek tapasztalatai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Debrecen! Nemsokára jubilálunk. Legalább huszonöt napja, hogy a Fehér Keresztbeli törzsasztalnál minden második szó: Debrecen. Eleinte a közlő exkurzióról beszéltek, azután három napig minden második ember debreceni volt az asztalnál. Végre tegnap megérkeztek a „mieink“ s az csak természetes, hogy Debrecenről beszélnek.

Mikor a tegnapi előadasközben megjelentek a nézőtérre a „hősök“: Győző és Várnai, valóságos embergyűrű vette körül. Az összes műbohémek megjelentek a láthatáron s Győző elkezdett beszélni. És beszélt és beszélt és beszélt és beszélt. Lapzártakor még mindig beszél.

— Siker az nem szó! — mondotta Győző. — A közönség az tombolt! Mit mondjak, a dzsilólót négyszer kellett eljárni. Majd, hogy széjjel nem kapkodtak bennünket! Hát ez óriási volt!

— Mond kérlek — jegyezte meg egy rossz máju ujságíró — a szobrokat nem készítették el?

De a mindig jókedvű Győzőt nem lehet megbántani. Nevetve folytatta:

— Azt nem, hanem amikor elmentünk a színházból, a közönség ki akarta fogni...

— Te — kiáltott közbe valaki — ha a lovakat akarta a kocsiból kifogni a közönség, akkor én ütök!

— Várd meg a végét! — folytatta nyugodtan Győző. — Mikor elmentünk a színházból, a közönség ki akarta fogni — az automobilból a benzint. És meg is tették volna, csak az a szerencse, hogy gyalog voltunk!

— Hát soha életemben nem ettem még annyit, mint Debrecenben.

Ezt Várnai jelentette ki s meglegedetten szemlélte „komoly“ szivarját. (Várnai csak a mediát tartja komoly szivarnak. A többi csak aféle játékszer.)

— Mikor megérkeztünk, óriási tömeg fogadott bennünket az állomáson. És alighogy leszálltam, már öt helyre hívtak meg ebédre. Két helyre el is mentem, mindenütt óriási vendégsereget hívtak meg tiszteletünkre.

— Még olyan zsufolt házakat életemben nem láttam — folytatta Várnai mester. — Kérem, nemcsak, hogy a földszint, a páholyok, az erkély, a karzat mind zsufolva voltak, nemcsak, hogy a zenekart is kiadták, sőt még ott is álltak az emberek, nemcsak hogy a színpadon a kulisszák közt is vagy husz ember nézte az előadást, hanem kérem még a folyosóra is adtak el jegyeket. Vagy husz-harmincán a folyosóra váltottak jegyet, aztán kinyitották a földszintre vezető ajtót és úgy kandikáltak be. Hanem voltak is azután vastapsok! A publikum nem akart bennünket elengedni. A Kis gróf előadása után négy-ötöszer még a vasfüggönyök elé is ki kellett mennünk!

— Mikor a Leányvásárban Benkőnével eljártam a dzsilólót, olyan tapsvihar támadt, hogy meg kellett ismételnem. Eljártam még egyszer, de mire kiértem a színpadok mögé, az egész ház kiabálni kezdett: Előlről, előlről! És el kellett járnom előlről!

— Előadás után vendéglőbe mentünk. A közönség utánunk jött. Átmentünk egy kávéházba, vagy százötvenen követtek. Így jártak a nyomunkban egész reggelig. Amikor aztán kimentünk a kávéházból a cigányokkal tust huzattak, valamennyien felálltak és egykiáltottak:

— Éljenek az aradiak! Éljenek az aradiak!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A tanfelügyelő portómentes levelei. Sopronból jelentik: Pacséri Károly dr. még soproni tanfelügyelő korában az általános tanító-egyesület belbékéjét megbontotta, a vármegye katolikus lelkészeihez és hitoktatóihoz levelet intézvén, melyben a másvallásúak ellen való agitációra hívta föl őket. A leveleket hivatalból, portómentesen adta föl a tanfelügyelő, a miert a pénzügyigazgatóság *postailletékek ellen való kihágásért megindította ellene az eljárást.* A soproni törvényszék 250 korona pénzbírsággal sújtotta, ami ellen a tanfelügyelő fölebbezással élt. A királyi tábla most jóváhagyta az ítéletet, mert beigazoltnak látta, hogy a tanfelügyelő hivatalból, portómentes jelzéssel küldte el azokat a leveleket, amelyek miatt a miniszter elhelyezte Sopronból.

§ Börtönre ítélt lélekkuvár. Ismeretes, hogy az aradi rendőrség hosszas titkos nyomozás után kerítés miatt letartóztatta Izsák Manóné volt aradi lakost, aki több fiatal leányt tett tönkre. Az aradi kir. törvényszék előtt Edvi Illés Károly dr. védte a kerítőt s a nagy büntetőjogásznak sikerült is felmentetni a vádlottat. Az ügyész felebbezése folytán a nagyváradi táblához kerültek, amely megváltoztatva az elsőbírói ítéletet, két évi fogházra ítélte Izsáknét. Most a Kuria foglalkozott az ügygel s ma hozott ítéletében mindkét előző döntést megváltoztatva hat havi fogházra ítélte a kerítőt.

§ A Dessewffyék milliós hagyatéka. Eperjesről jelentik: A Magyarokapocán nemrég elhunyt cserneki és tekenői Dessewffy Pálnak három milliós hagyatéka végett sok pör támadt. Pört indított elsősorban az elhunynak elsőszülött fia, Dessewffy Albert, kit tizenöt év óta ápolnak szanatóriumban és gondnokság alatt áll. Ezt atyja végrendeletében kitagadta azon az alapon, hogy ugyis elég vagyona van anyja részéről. A második pört az elhunynak negyedik házasságából származott leánya, Dessewffy Erzsébet, férjzett Adriányi Béláné indította, mert atyja neki mindössze 100.000 koronát hagyományozott. Vagyona örökösévé Dessewffy Erzsébet öccsét, Dessewffy Miklóst nevezte meg. Több pört indítanak a rokonok, kik különböző címeken követelnek maguknak részt a hagyatékban.

§ Egy könyvügynök aradi csalásai. Egervári János szegedi vállalkozó 1906 október havától 1907 márciusáig a Kölcsey-könyvkereskedés r.-t. ügynöke volt. Ebben a minőségben, hogy minél több provizióra tegyen szert, derűre-borura hamisított megrendeléseket küldött be vidékről a részvénytársaságnak. Többek között Orosz László lippai végrehajtó, Halmazsán Emil aradi, Rauchbauer Nándorné ujszentannai, Peczermann Kálmán ujaradi, Fein Lajos és Tóth Bálint aradi lakosok nevére hamisított megrendelőlapokat. Az első feljelentést Szilágyi Ernő kassai huszárörrmester tette, a kinek a Könyvkereskedelmi Részvénytársaság egy Madonna-képet küldött a nyakára. A királyi ügyészség hatrendbeli magánokirathamisítás büntette és nyolcrendbeli magánokirathamisítás vétsége miatt emelt ellene vádat. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a budapesti büntető törvényszék és a vádlottat összbüntetésül két hónapi börtönre és 540. korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Exhumálják a lippai méregkeverők áldozatait. Lippáról jelentik: A lippai méregkeverők ügyében ma fordulat állott be. A temesvári királyi ügyészség részéről Fehér Antal vizsgálóbíró, Vaniss Dezső királyi ügyész és a törvényszéki orvosok ma délután kiutaztak Lippára, ahol két holttestet exhumáltak és boncolás útján fog-

ják megállapítani, vajon a gyanus körülmények között elhalt emberek tényleg arzénmérgezésnek estek-e áldozatul.

Tető alá kell hozni a véderőt.

— Andrassy a kormány mellett. — A Justh-párt értekezlete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 17.

Lukács László miniszterelnök, miután a béketárgyalás kátyuba jutott, mára összehívatta a képviselőházat s a holnapi ülés napirendjére kitűztette a véderőreformot. A mai ülésen ezzel kapcsolatban érdekes és fontos nyilatkozatok történtek a politikai helyzetről. A folyosón élénken kommentálták ezeket a nyilatkozatokat, de általában nagyon nyomott volt a Ház kedve. Senki se tudja egyelőre, mi fog történni, csakugyan megindul-e a harc, a technikai obstrukció és az ennek nyomán járó zürzavar, vagy az összecsapás előtt újra a békehajlandóságok kerekednek felül s most az egyszer véglegesen. Justhék maguk is, fanyalognak a technika fegyvereihez, mert érzik, hogy ezzel esetleg végképen eljátszanak mindazt a reménységet, melyet a Lukács László személyéhez fűztek s a melyért tíz hónapon át harcoltak.

Andrassy és Déry vitája.

Nagy feltűnést keltett ma az egész Házban, hogy Andrassy Gyula a véderőjavaslat napirendre tűzése dolgában a munkapárttal együtt szavazott, különösen a Kossuth-pártot lepte meg Andrassynak ez a magatartása és Déry Zoltán nagyobb csoport előtt Andrassyyal szemben is kifejezést adott a megütközésének.

— Nem értjük — mondta Andrassynak — hogyan szavazhattál a véderőjavaslat mellett. Hiszen épen te voltál az, aki a rezolúció kérdésében a legkérelhetetlenebb állást foglaltad el. Hat most el van intézve rezolúció dolga?

Andrassyt a heves hangon elmondott kifakadás nyugodtan hagyta.

— Igen egyszerű a magyarázat, — felelte. *Kenyértörésre akarom vinni a dolgot.* Végül el kell döntenem a kérdést, ki az erősebb: a kormány-e, vagy Justh Gyula?

— Ez nem mehetne mákép, mint erőszakkal, botrányal. Apponyi indítványa pedig épen ennek akarta elejét venni s parlamentáris uton oldotta volna meg a dolgot.

— Ha a kormány nem tudja keresztül vinni a véderőt, mondjon le és adja át a helyét olyanoknak, aki keresztül tudja vinni — védekezett Andrassy.

Déry így folytatta:

— A parlamenti botrány helyett mégis csak célszerűbb lett volna, ha elfogadják Apponyi indítványát.

— Nem! — felelte Andrassy. — *A véderőreformra szükség van. Végre el kell intéznie ezt a kérdést.*

— De ha nem lehet! — fakadt ki Déry. — Okosabb lett volna a provizórium.

— Én nem kérek a provizóriumról — mondta Andrassy, — mert ha egyszer fölemeljük a létszámot, úgy se lehet többé visszacsinalni.

— Nem a Justh-féle provizóriumra gondolok, — jelentette ki Déry — hanem egy olyan minimális létszámemelésre, amely a keretek kitöltésére alkalmas lenne, de nem tartalmazná a véderőreformban most tervezett emelést.

De Andrassy ezt sem tartja jó megoldásnak.

— Ez is csak elodázná a kérdést, — szölt. *Most már tető alá kell hozni a véderőt.*

A beszélgetés nagy feltűnést keltett az egész Házban.

Harc mellett dönt a Justh-párt.

A Justh párt értekezlete nem folyt le minden izgalom nélkül.

Justh Gyula hosszabban referált a tárgyalásokról, amelyeket a miniszterelnökkel folytatott. Kijelenti, hogy a propositiók abszolúte nem állanak az általános választói jog elvének alapján és ennél fogva a párt további tárgyalásokba nem bocsátkozhatott. Ismerteti a statisztikai adatokat, amelyeket rendelkezésére bocsátottak és ezek a statisztikai adatok a párt programjának teljes objektív igazát bizonyítják, míg a miniszterelnök propositiója épen nemzeti szempontból káros és veszélyes.

A miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy elment az előzékenység legvégső határáig, nem felel meg a tényeknek, mert a miniszterelnök a párttal szemben semmiféle előzékenységet nem mutatott. Előzékenységet csak az aulikus és feudális társasággal szemben tanúsított, amellyel együtt csinál politikát és elment odáig, hogy magamagát ezekért feláldozta. Dacára annak, hogy az általános választói jog alapján vállalt kormányt, oly propositiókkal jött, amelyek az általános választói jog elvével homlokegyenest ellenkeznek.

Holló Lajos kijelenti, hogy a párt a békés megoldást kívánja, el is megy addig a határig, ameddig lehet.

Eitner Zsigmond bizalmát fejezi ki a párt vezető emberének. Mansdorff Géza báró indítványozza, hogy Justh Gyula multkori nyilatkozatát, amelyet a választójogot illetően a pártban tett, szélesebb körben kellene publikálni, hogy ezáltal a pártot ért rágalmak képtelensége bebizonyosodjék. Továbbá arra kéri a párt vezetését, hogy a véderőjavaslat ellen a vidéken is oly sikerrel agitáljon, mint a választójogért, mert ez is a párt programját képezi.

Justh Gyula előadja, hogy megjelent ugy a parlamenti, mint a népgyűléseken és mindenütt sikra szállt a párt programjéért. Szuha István a párt taktikáját kifogásolja, míg Kelemen Samu követeli, hogy Justh Gyula egyelőre a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásainak részleteit ne hozza nyilvánosságra, mert ez annyit jelentene, hogy a béketárgyalások véglegesen megszakadtak. Bizik abban, hogy a tárgyalás fonala még nem szakadt meg végleg. A párt ezután egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a párt vezéreinek és kimondja, hogy a harcot tovább folytatják.

A pártonkívüli függetlenségiék.

A pártonkívüli függetlenségiék szintén a harc folytatása mellett foglaltak állást.

TANÜGY.

(—) Gyorsíróverseny. Szépen sikerült gyorsíróversennyel zárta be tegnap az aradi főreáliskola gyorsíróköre ez évi működését. 150 korona értékű pénz és könyvjutalmat osztott ki ez alkalommal a kör vezető tanára Polgár Gy. Ödön dr. a versenyen résztvevő tanulók között. A verseny eredménye a következő: A legelső fokon 15 koronát nyert Dózsa Iván, a többi fokon pénzbüntetést nyertek: Virányi Elemér, Kozma Gusztáv, Bogdány Nándor, Szántó László, Szilbereisz József, Lichtmann Ferenc, Pasternak Márkus, Cseh Károly, Lauchter István, Leitner János, Stern Ferenc. Könyvjutalmat kaptak: Juhász Attila, Schultz Mihály, Moskovitz János, Löwy Sándor, Tabakovits György, Rozvány Titusz. Dicsérő okirattal a kör Bérczy László, Salamon Béla, Juhász József, Holdstein Rezső, Nagy Sándor és Goldschmiedt József tanulókat tüntette ki.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: *Tosca*, opera. A 40 tagból álló olasz gyermek opera-társulat vendégfelléptével.

Vasárnap: Este: *A nemzetes asszony*, új színmű.

* **Olasz gyerekopera.** Vége van a színházi szezonnak, annyira vége, hogy még különlegességek sem vonzák a publikumot. A debreceniek közönsége valóságos demonstráció volt, az olasz gyerekopera előadásai iránt mutatkozó részvétlenséggel szemben. Csütörtökön és pénteken egyformán pár néző előtt énekeltek és mókáztak a csöppnyi szignorok és színorinák. Művészi szempontból nem is tarthatnak igényt komoly elbírálásra ezek a világotagzó gyerekek, mint excentricitások pedig se nem jobbák, se nem rosszabbak a már ismert olasz-gyerek stadzióknál. A kis számú közönség csupa jószívűségből is sokat tapasztalt a kis torreadoroknak és a strezcozó gyerekeknek. (H. G.)

* **Novák Irén jubilál.** Tíz évet töltött el az aradi színpadon. A Leszkay-rezsim három éve a pályá kezdetére esik. A Szendrey-rezsim hét éve a tüneményes diadalok kora. Szeretnénk Novák Irén művészetéről úgy írni, ahogy megérdemli, de az aradi közönségnek nincs arra szüksége, hogy ennek a művésznőnek, aki bármely magyar színpadnak — a budapestieket sem kivéve — a dicséretét zengjük. A művészi közvélemény, amely Novák Irén színjátszásáról kialakult, egységes és osztatlan. Valamennyi szerepe kimagasló alakulás. Csak úgy ötletszerűen nyulunk bele szerepeinek virágos kertjébe. A bohózatot kezdve, a vigjátékon keresztül a tragédia megrázó indulatáig minden színes, igaz, mély és közvetlen. Kolibri mama, Cyprienne, Kerner Ilona. A balga szűz és Szerelem gyermeke fő női alakjai s legutóbb a Cárnök. Kell-e méltatás azoknak, akik emlékezni tudnak. Vasárnap este a Nemzetes asszony bemutató-előadásán jubilál s a közönség ünneplése méltó lesz ahhoz, akit ünnepel. A bemutató és egyben jubilaris estére Géczy István, a szerző is Aradra érkezik.

* **Bucsuzik az olasz gyermekopera.** Az olasz gyermekopera szombaton bucsuzik az aradi közönségtől. Az az érdeklődés, amelyvel a publikum a kis művészek iránt már eddig viseltetett, azt bizonyítja, hogy a vendégszereplések nemcsak az exotikummal, hanem művészi értékkel is hatott mindenkire és szinte bizonyos, hogy vendégszereplésük harmadik estéjén is ép oly szeretettel, ép oly érdeklődéssel fogja az aradi közönség a kis olasz művészeket fogadni, mint amilyen lelkesedéssel és szeretettel fogadta az eddigi két estén át a művészetnek ezzel kicsiny, de hivatott művelőit. Szombaton este Puccini legnagyobb, legkiválóbb alkotását, a *Toscát* adják elő a kicsiny olaszok, gyönyörűen, poetikusan, megértéssel, tökéletes előadásban.

* **Vasárnap délután.** Ziehrer bájos melódiákkal átítatott pajzán operettje kerül színre, a Bál az udvarnál, amely az elmúlt hetekben volt bemutatója alkalmából igazán szép és nagy sikert aratott.

* **A Góth-pár Aradon.** Arad publikumának kedvence művészei, Góthék, akik mindenkor szíves szeretettel és készséggel jönnek Aradra. A jövő héten jönnek Aradra három napos vendégszereplésre. A Papában és a Kémben lépnek fel.

* **Tűzet kérek!** (Fröhlich János mozi darabja. A kiváló pesti újságírónak óriási sikerű budapesti darabja vasárnap kerül bemutatóra az Urániában. Ismét olyan élvezetben lesz része tehát az Uránia közönségének, melyet egyetlen másvidéki mozgófényképszínház sem tudna nyújtani. A bemutató előadásán részt vesz maga az illusztris szerző, Fröhlich János és Fodor Aladár a Pesti Napló rendőri rovatvezetője, aki a darabot rendezte és maga is játszott a darabban. Az említettek kivételével szerepelnek még Kornai Berta,

Baumann Károly, Sajó Géza a Nagy Endre kabaré művésze, Illés István hírlapíró és még többen. A nagyszabású bemutatót rendes helyárok mellett adják elő, ellenben a kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

* **Az Aradi Zenede hangversenye.** A járvány miatt elhalasztott zene-estélyt az Aradi zenede e hó 18-án szombaton d. u. fél 5 órakor tartja meg a Fehér Kereszt nagytermében. A zone-előadásokat követő tánchoz a zenét a katonai zenekar fogja szolgáltatni.

* **Anatole France; a Pinquinek szigete,** már kapható 1 kor. 90 fillér *Juhász és Tár-sánál*

A tébolydába vitt aradi urinő.

— **Megszüntetett gondnokság.** —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Tudvalevő, hogy *Kreitler* Emilia volt arad-megyei, legutóbb pedig aradi lakos, dúsgazdag földbirtokosnőt az aradi kir. törvényszék néhány hónappal ezelőtt rokonai kérelmére *mániás hisztéria* miatt gondnokság alá helyezte. A rokonok tébolydába vitették az asszonyt, akinek csak ügyvédje, *Krenner* Zoltán dr. segítségével sikerült az örültek házából kiszabadulni. Miután megszabadult, saját elhatározásából a Batizfalvy szanatóriumba vonult, ahol három hónapig élt orvosi megfigyelés alatt. A szanatórium orvosai, többek között Reuter Kamilló dr., Moravesik Ernő dr., a híres elmegyógyász aszisztense, megállapították, hogy teljesen épelméjű, ügyeinek vitelére képes. Ez alapon *Krenner* dr. ügyfele nevében keresetet indított az aradi kir. törvényszéknél a gondnokság megszüntetése iránt.

Az aradi kir. törvényszék mindenekelőtt elrendelte, hogy a gondnokoltat, ki épelméjűségét több fővárosi orvos bizonyítványával is igazolta, az aradi törvényszék orvosszakértői is megvizsgálják. *Pozsgay* István dr. és — miután *Austerweil* László dr. távol volt — *Kabdebo* György dr. hatósági orvosok megfigyelés alá is vették *Kreitler* Emiliát s szintén úgy nyilatkoztak, hogy teljesen ép elméjű.

Az aradi kir. törvényszék polgári tanácsa *Fábián* Lajos dr. kir. törvényszéki elnök elnöklése alatt mai ülésén foglalkozott az ügygyel, melyet *Horváth* dr. kir. törvényszéki bíró referált. *Gantner* János tövisgyházai földbirtokos, a törvényszék által *Kreitler* Emilia részére kirendelt gondnok szintén hozzájárul a gondnokság megszüntetéséhez, azonban *Precupás* Illés dr., az árvaszék ügyésze ellenezte a gondnokság megszüntetését. *Precupás* dr. a gondnokság fenntartását kérte azon a címen, hogy habár az urinő épelméjű is, de erősen költséges és így vagyonát csakhamar eltékozolná. Ezzel szemben *Krenner* Zoltán dr. ügyvéd úgy érvelt, hogy a törvényszék elmebaj címén rendelte el a gondnokságot. Az orvosi bizonyítványok igazolják, hogy *Kreitler* Emilia nem elmebajos, a gondnokság tehát megszüntetendő. Ha az árvaszék ügyésze úgy találja, hogy a gondnokolt tékozló és emiatt nem képes ügyeit vezetni, akkor tékozlás címén újból kérheti a gondnokság alá helyezését, de az elmebaj címén elrendelt gondnokság tékozlás címén nem tartható fenn tovább. A törvényszék helyt is adott az ügyvéd érvelésének s *Kreitler* Emiliát a gondnokság alól felmentette.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

HIREK.

A német kormány kivonult a parlamentből.

— *Tüntetés egy elmaradt rendreutalás miatt.* —
Távirati tudósítás.

Berlin, május 17.

A birodalmi gyűlés mai tárgyalása során szóba került a német császárnak strassburgi nyilatkozata és nagy botány okozója lett. *Scheidemann* szociáldemokrata képviselő hozta a császár nyilatkozatát szóba és a többek közt a következőket mondotta:

— Nagyon jól értem és elégtétellel veszem tudomásul, hogy *Elsass* Lotharingiát büntetésképp fenyegeti a császár azzal, hogy bekebelezik Poroszországha. Igaza van, ez súlyos büntetés és bizvást össze lehet hasonlítani a fegyházzal, mert a Poroszországba bekebelezés után *Elsass* Lotharingia népe elvesztené a polgári jogokat.

Bethmann Holweg birodalmi kancellár ingerülten állt fel szólásra, hogy *Kempf* elnököt figyelmeztesse, de olyan nagy volt a zaj, hogy egy szót sem lehet hallani. Az elnök nem utasította rendre a szociálista szónokot. A rendreutalás elmaradván, a kancellár intett a minisztereknek és a kormány valamennyi jelenlevő tagjával együtt eltávozott a teremből. Időközben *Kempf* elnök a gyorsírói jegyzetéből konstatálta *Scheidemann* sértő szavait és erélyesen rendre utasította. Ezután a konzervatívok keltek fel és hagyták el a termet. Mikor a kivonulás megtörtént, *Scheidemann* folytatta beszédét:

— Miután az exodus szerencsésen elmúlt — mondá — remélem az urak megnyugodnak.

Beszéde további folyamán azután a rend helyreállott a teremben, de még sokáig élénken kommentálták a kancellár tüntetését.

— Az új helyőrség-parancsnok Aradon.

Resch Ferenc ezredes, az aradi helyőrség és a 34. gyalogdandár parancsnoka tegnap este hét órakor családjával Aradra érkezett. Ma délelőtt vette át új hivatalát és holnap délelőtt tizenegy órakor fogadja a várbeli kaszinó helyiségében az Aradon állomásozó összes tisztek és katonai hivatalnokok bemutatkozását.

— A vértanúk kutatása az aradi várban.

Annak idején jelentettük, hogy a közös hadügyminiszter megengedte az aradi vár területén a negyvenkilencben ott agyonlőtt vértanúk holtestének felkutatását. Az engedelem alapján néhány nappal ezelőtt *Varjassy* Árpád királyi tanfelügyelő vezetésével megkezdték a vár területén az ásásokat, amit azonban csakhamar abba kellett hagyni. Ugyanis a Maros magas vizállása következtében a víz annyira átszivárgott arra a területre, hogy lehetetlen volt mélyebbre hatolni. Ezért aztán beszüntették az ásásokat, amelyeket augusztusban folytatnak, amikor a Maros vize teljesen visszahúzódik a medrébe és a vár ama része tökéletesen száraz lesz.

— A makói polgármester fegyelmi ügye.

Makóról jelentik: Csanádmegye alispánja a közigazgatási bizottság megbízásából fegyelmi vizsgálatot indított Makó város polgármestere, *Galambos* Ignác dr. ellen. Makó város képviselőtestülete rendkívüli közgyűlésén tiltakozott a fegyelmi eljárás ellen és elhatározta, hogy panasziratot terjeszt föl a belügyminiszterhez. *Hervay* István alispán ma Makó város határozatának fölfüggesztését rendelte el és előterjesztést tett a törvényhatóságnál a határozat megsemmisítése iránt. Az alispán a város képviselőtestületének határozatában a törvénytelenségek egész sorozatát látja. Törvénytelennek mondja a határozatot, mert a közgyűlés egybehívásától számítva, nem telt el negyvennyolc óra, a képviselőtestület másról határozott, mint a mi tárgyalásra ki volt tűzve; a város nem is hatá-

rozhat a polgármester szabadságolása ügyében, mert ez az alispán joga, végül alapos kifogás alá esik a szokatlanul tiszteletlen hang, a melyvel felsőbb hatóságával érintkezik. — A város határozatát, mint törvénytelen magá a városi főjegyző, Gera Sámuel dr. is megfőlebezte. Az alispán határozata nagy föltűnést keltett városszerte.

— **Serényi Béla gróf földmívelési miniszter**, aki a brassói mezőgazdasági át kiállítás tekintette meg, ma reggel Aradon Budapestre utazott. Környezetéből azt az értesülést szerezte, hogy a miniszternek egyáltalán nem volt szándéka Borossebesre utazni a Wenckheim birtok megtekintése céljából.

— **Manuel király volt szeretője magyar leány?** Sokat szerepelt a lapokban *Gaby Deslis* táncosnő, aki Manuel elcsapott portugál királylyal való intim barátkozása révén lett világhírű személyiség. Hasábos nyilatkozatokat „adott le” a bécsi ujságíróknak, amikor a szegény fiatal portugál királyt kiüldözték országából; elbeszélte hogyan ismerkedett meg a portugál korona viselőjével. *Gaby Deslis* mindig azt hangoztatta, hogy ő francia leány. Most aztán egy budapesti estilap leleplezi a nagy nőt. Elmondja a lap egyik munkatársa, hogy *Gaby Deslis magyar leány*. Az apja *Navratil János* kazánlütő a hatvani cukorgyárban. A leánya, *Navratil Hedvig* 14 éves korában összeveszett a szüleiével és elment tőlük 15 évvel ezett, mert színésznő akart lenni. A most 29 éves leány előbb *Grácban* cseléd volt egy családnál, aztán *Bécsbe* került és előkelő barátokra tett szert, akik a brellire segítettek. Magyarországon — így *Aradon* és *Nagyváradon* — évekig működött különböző orfeumokkal *Nógrády Hedi* néven. A külföldön megismerkedett *Manuel királylyal*, aki megszerette és gazdaggá tette. Mindezeket az ujságíró a híres nő hugától tudta meg, aki azt is elképezte, hogy *Gaby-Navratil-Nógrády Hedi-Deslis* most megtagadja a familiáját.

— **Halálozás.** E hó 14-én elhalt *Nagylakon Boor Károly dr.* ügyvéd 60 éves korában.

— **Revolverlövés a Salacz-parkban.** Különös baleset történt tegnap délután az aradi Salacz-parkban. *Oprea János* az aradi román szeminarium I. éves növendéke egyik barátjával ült a park padján és egyszerre azt vette észre, hogy a balkarját ütés éri. Eleinte ügyet sem vetett rá, mert azt hitte, hogy valami kődarab érte, néhány perc múlva azonban vér szivárgott a karjából és szédülés fogta el a fiatal embert. Elment *Demján Vazul dr.* aradi orvoshoz, aki megállapította, hogy golyó hatott *Oprea karjába*. Miután nem sikerült a golyót a testéből eltávolítani, bevitték a kórházba és Röntgen segítségével igyekeztek eltávolítani. Eleinte azt hitték, hogy a Maros tulsó partjáról jött és talán a gyakorlatozó katonák fegyveréből származik, ezt azonban nem tartották valószínűnek, mert a golyó nem volt fáradt és mélyen furódott a fiatal ember karjába. Ha kissé beljebb éri a golyó, akkor a szívébe hatol és *Oprea János* menthetetlen lett volna. A hatóságnak mindenesetre ügyelni kellene arra, hogy a Salacz-parkban, a városnak leglátogatottabb sétahelyén hasonló baleset ne történhessék.

— **Névmagyarosítás.** *Krausz Géza* aradi születésű budapesti lakos, valamint *Lili és Magdolna* nevű kiskorú gyermekei családi neveiket helyügyminiszteri engedéllyel „Keleti”-re magyarosították.

— **Életunt leány.** *Ágoston Etel* husz éves aradi leány tegnap reggel fél kilenckor a Marosba ugrott. A várbavezető hid tövében ledobálta ruháit és a vízbe vetette magát. Csolnokon siettek segítségére, de már csak holtan tudták kimenteni. Hozzá tartozói állítása szerint a fiatal leányt édesanyjának két év előtt történt halála buskomorrá tette és ezért lett öngyilkos is.

— **Uj rendszerű telefonközpontok.** Míg nálunk hiába panaszkodik a közönség és a sajtó nap-nap után a telefonmizériáról, addig — mint bécsi tudósítónk telefonozza — az osztrák fővárosban már a közel jövőben nagyszabású ujtásokat léptetnek a telefonközpontokban életbe. A posta és távirdaközpont technikai osztálya kidolgozott egy tervet, amely az ugynevezett „félautomatarendszer” révén javítja az állapotokat. Habár a kapcsolást ezenül is telefonkezelőnek fogják végezni, de az eljárás gyors és egyszerűbb lesz. A legfontosabb ujtás, hogy minden egyes előfizető nemcsak egy, hanem tizenkét kezelőre vonalába lesz. Így ha valaki a központot keresi, rögtön válaszol a tizenkét kezelő közül valamelyik. A központot feleslegesen, vagy a beszélgetés végén csejtenni nem szükséges. Ha a kagylót a mozgatóhorogról leemelik, azonnal jelentkezik a központ. Egy villamos szerkezet alkalmazása folytán téves kapcsolat ki van zárva, ellenben ha a keresett szám foglalt, azt a telefonkészülék berregése jelzi. A postaközpont elhatározta, hogy még ebben a hónapban tíz ilyen félautomata központot állít fel, amelyek mind egyike 10,000 előfizetőt szolgál ki.

— **A jegyzők kongresszusa.** A jegyzők országos kongresszusát a központi egyesület elnöksége most már véglegesen megállapított határidőre, június 4-ére hívta egybe Budapestre a városligeti iparesarnok helyiségébe (esetleg a Tattersaliba). A kongresszusra jelentkezettek száma meghaladja a 3400-at. Május 28—31-ike közti időre nem lehetett a nagygyűlést egybehívni a Wagner zeneciklus és a löversenyek okozta nagymérvű idegenforgalom miatt. Így is csak 1000—1200 ember részére biztosíthat szállodai lakást a „Világjárás részvénytársaság” és pedig a jelentkezés sorrendjében csak azoknak, kik a részvénytársaságnál legkésőbb e hó 20-áig lakásigényüket bejelentik. A később jelentkezők esetleg hajlék nélkül maradnak. A szobák ára személyenként és naponként 4—8 korona, mely összeg az érkezési és elutazási idő megjelölésével s 50 fillér postaköltséggel együtt az említett részvénytársaságnak címezve (Budapest, V. Fürdő-utca 1.) a jelentkezés beküldésével egyidejűleg beküldendő.

— **Feltartóztatott kivándorlók.** A newyorki bevándorlási hatóság a legutóbb Amerikába érkezett kivándorlók közül több aradmegyei kivándorlót tartóztatott föl Ellis-Islandon. Magyarpécskáról érkezett a Kaiser Wilhelm hajóval Amerikába az ötvenéves *Szénási István* nejével és négy gyermekével, hogy vejéhez, *Zseray Mátyáshoz* utazzon *Pert Amboyba*. *Szénási* már két leánya és négy fia *Pert Amboyban* van és ők is már három évig laktak Amerikában. Megérkezésük alkalmával az orvosok a 12 éves *Szénási Erzsébet* szeméit trachoma gyanusnak találták, minélfogva további megfigyelés végett kórházba szállították. A családnak a megfigyelés ideje alatt Ellis Islandon kell maradnia, ha pedig a haj trachomának bizonyulna, úgy a kis leányt visszaküldik Európába és ebben az esetben a család egyik felnőtt tagjának vele vissza kell utaznia. *Kompás Ferenc* 16 éves Szapárligeti legény a Bremen hajó fedélközén jött Newyorkba és Chicagóban élő rokonához akart utazni. A bevándorlási hatóság föltartóztatta *Kompást*, mert nem volt pénze és a minimális 20 dollárt nem tudta felmutatni. Ugyanez a sors érte özv. *Satha Jánosné* 64 éves pécskai asszonyt, aki *Açron* amerikai városban élő fiát *Satha Andrást* akarja fölkeresni. Ha a fia nem kötelezi magát arra, hogy koros édesanyját eltartja, akkor az öregasszonyt visszaküldik Magyarországra.

— **Halálos baleset.** *Czucz Mihály teléndi* lakos udvarában kutat ásott. A mély kutgödörbe, amely nem volt kávéval körülvéve, ma délelőtti beleesett *Czucz Béla* nevű két éves fia s szörnyet halt. A gondatlan szülők ellen megindították a vizsgálatot.

— **Bolt-betörés.** Tegnap este félkilenckor a *Boros Béni-tér* 8. számú ház lakói az udvarban bujkáló emberre lettek figyelmesek. Az ismeretlen előhúzták az esővízes kád mögül és átadták egy rendőrnek. A rendőrségen azt vallotta, hogy *Goldheimer József* a neve és kalotnádasi úgynök. Elmondotta továbbá, hogy tegnap jött Aradra és a sporttelepen megismerkedett egy nővel, aki a *Boros Béni tér* 8. számú házába adott neki találgat. Minderről hamarosan kiderül, hogy az első szótól az utolsóig mese. Az említett házban, mint csakhamar megállapították, betörés történt. *Stern Adolf* gépkereskedő üzlethelyiségének hátsó, üvegajtós bejáratán benyomta valaki az egyik üvegtáblát és így bejutott az üzletbe, ahol a felfeszített fiókokból összesen 14 koronát és néhány bélyeget lopott. A betöréssel az állítólagos úgynököt vették gyanuba, aki ma reggel beismerő vallomást tett. Bevallotta, hogy nem úgynök, hanem foglalkozás nélküli cipészegéd és tegnap néhány fillérrel jött Aradra, hogy itt betörést kövessen el. Vésőt vásárolt egy aradi vaskereskedésben és a *Boros Béni tér* 8. számú házban levő pálinkamérésbe akart betörni. Az udvaron eltévesztette az ajtót és a pálinkamérés helyett a szomszédos gépüzletbe jutott. A rendőrség szorgalmasan kutat *Goldheimer* multja iránt, mert valószínűnek tartja, hogy rovottmultu és veszedelmes utazó tolvajt fogott el, aki hamis nevet mond. Az utóbbi időben öt kisebb-nagyobb betörést követtek el Aradon a mostani esethez hasonló módon, ablakbenyomással. A rendőrség feltételezi, hogy a ki nem derített betöréseket is az állítólagos *Goldheimer* követte el, aki mindig a betörés napján jött Aradra és rögtön tovább is utazott. A veszedelmes emberről jegyzőkönyvet találtak, amelyben ékszerészek és más kereskedők címeit jegyezte föl, nyilván mint betörésre alkalmasnak talált üzleteket.

— **A mérnök szerelmi regénye.** A budapesti rendőrség megbízásából *Császik Pál dr.* fogalmazó tegnap délután a Pajor-szanatóriumban kihallgatta *Rohonczy Ilka* trafikosnőt, aki ellen *Ursits Lipót* volt aradi mérnök merényletet követett el. *Rohonczy Ilka* elmondta, hogy 18 év előtt ismerkedett meg *Ursits*-sal, aki akkor műegyetemi hallgató volt. A mérnök elbűvölgött tőle, de ő nem tudott a válasba belenyugodni. Beismerte, hogy folyton nyomában járt s üldözte. Megbocsát *Ursitsnak*, megbüntetését nem kívánja, mert tudja, hogy *Ursits* idegbajos és az a véleménye, hogy tettét pillanatnyi elmezavarban követte el. Még most is szereti *Ursitsot* és nem szeretné, ha baja lenne a dologból.

— **Szikratávíratkozás a léghajókon.** *Frankfurtból* táviratozzák: Tudvalevőleg néhány hónapja kísérleteznek már a katonai léghajók, hogy rádiotelegráf útján fenntartsák az érintkezést a földdel. A kísérletek a múlt héten eredményre vezettek. A frankfurti, metzi és straszburgi radioállomáson sikerült egy Zeppelin léghajóról küldött rádiotelegráfot felvenni. A kísérleteket folytatták s ma sikerült rádiotelegráf-összeköttetésbe lépni két léghajónak is. A *Victoria Lujza* és a *Schwaben* című léghajók ma délután nagy távolságról táviratokat váltottak egymással. Ez alkalommal először sikerült léghajók közt távirati összeköttetést létesíteni.

— **Adomány.** Egy névtelen emberbarát 20 koronát küldött özvegy *Koller Jánosné*nek.

— **Betöréses lopás Ujaradon.** *Butal József* temesvári gyári munkás, többszörösen büntetett notórius betörő 15-én délután Ujarad egyik forgalmas utcájában *Ray József* nevű földműves lakásába betört és onnan fehér- és ágyneműt, továbbá a szekrényből pénzt lopott. A lopott tárgyakkal a betörés színhelye közelében levő kocsimáza tér. Keresésére indult rendőrség épen lakmározás közben fogta el. A betörőt a csendőrség az ujaradi járásbírószék fogházába kísérte. A betörő 12-én szabadult ki a temesvári törvényszék fogházából, ahol ugyancsak betöréses lopásért volt fogva.

— **Orvosi körökből.** *D. Graur* Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át.

Kugel Ede dr. szülész, nőorvos május 20-ikától Eötvös-utca 5. szám alatt rendel. Telefon 921.

— **Egy csók története — az Apollóban.** Az első magyar film a mozisínházak műsorára került s ezzel megalapozta a magyar kinematográfia jövőjét. A minden tekintetben versenyképes filmet a közönség lázas érdeklődéssel és rokonszenvvel fogadta, nemcsak sovinizmusból, mert ki nem nézne végig szívesen egy olyan mozidarabot, amelynek cselekményét egy olyan kiváló tollú író írta, mint Garvay Andor s a szerepeket olyan nagy művészek és kedvelt színészek, mint az öreg Vendrey tata, a kiváló Mészáros Gizi, a fess Tanay és Csontos játszik. Gyönyörű perspektívát mutat ez az első magyar felvétel a magyar kinematográfia jövőjére. Előkelő ízlés, művészi játék és irodalmi nivó jellemzi már az első képet. A világ legrutinizottabb mozi-színészei megközelítőleg sem játszanak olyan bravuros tökélytel, mint ez a fényes magyar gárda. Csupa ragyogó név a magyar művészvilágban és azután a mozgóképfénykép létrehozásában. Ezt a magyar filmet elfogadják vinni a világ minden részébe és mindenütt dicsőséget fog szerezni a magyar művészetnek. Az aradi közönség szombaton, vasárnap és hétfőn gyönyörködhetik ebben a kiváló attrakcióban, amellyel egy műl soron az Apolló-színház egy boszorkányos ügyességmegkonstruált detektívdramát is be fog mutatni. Így az Apolló-színház műsora különösen nagy érdeklődést fog kelteni. 177

— **Legfőbb dolog a takarékoság.** (*Panaszos levél.*) A mult távolának ködébe veszttek azok a tejfehér villanyos holdak, amelyek helyében Főutunk közepén most rőt pislá fények igyekeznek megtörni a májusi esték amugyis holdas varázsát. Réges-régen, ha úgy este tíz óra után kirándultam ősi fészkeimből, a Városi törzsasztalától, mikor otthagytam mindent, a jó meleg füstöt, a rossz vicceket, a megszokott diszes baráti kört, az Illustration teriméjében gyorsan fogyatkozó példányát, kéjjel usztam a keramitszéli pazsar fényárban egészen a ligetig. Az Andrássy-tér középeinek vakító fehérsége sétáló gondolataimat messzi nagy metropolisok ragyogó boulevardjaira ragadta és kis városom nagy evolúciójának perspektívája dagasztotta keblemet. És most egyszerre mindebből semmi, a mellettem elvonuló oszlopokon apró Wolfrámoeszkák pislognak idegenül, mert ezek olcsóbbak az ivgömböknél és a városnak takarékoskodnia kell, a pénzvviszonyok súlyosbodnak, a Kulturpalotát felépítették. Ha ez így van, ajánlanék még egy pár ilyen jó üzletet — a keramitnak és az aszaltalnak jó ára van az idén, szedjék fel, adják el, — meg fog felelni ott az egyszerű homokozás is, a városligetben van még egy pár fa, vágják ki, adják el, több tenisz grundot lehetne értékesíteni, a park kioszkban ugyan csinálják meg már azt a milliókat jövedelmező mozit, mert a fő a jó gazdálkodás, a takarékoság.

— **Lakásunk díszé a tisztaság.** Egy tiszta lakásban szívesen tartózkodunk, legyen az bármily szerény. Mily gyönyörűek a szobák, ha hófehér függönyök díszítik. Háziasság és jó szappan szükséges ehhez; az előbbit venni nem lehet, az utóbbit azonban, mint Sunlight-szappant minden jobb üzletben beszerezheti.

— **Eredeti japánrizsfüggöny darabja 10 korona,** kapható *Kotányinál* József főherceg-ut 3.

— **Elsőrendűnek bizonyult ékszer.** *Waldmann* I. ékszerműves gyártmányait legjutányosabban árusítja és készíti. Cégét a nagyközönség szíves pártfogásába ajánljuk. Üzlet és műhely Szabadság-tér 14. 3393

— **Szoba-, cimfestő, mázoló** Weichinger Adolf Arad, Hunyadi-utca 1., II. ik udvar. 3483

— **Pünkösdi ünnepekre.** *Imakönyvek* igen nagy választékban leszállított árban kaphatók *Ingusz I. és Fianál* Weitzer-utca.

— **Legelegánsabb ékszertárgyak** célszerű emlékek és ajándéknak *Igaz Sándor elsőrendű óra és ékszer üzletében* vásárolhatók Arad, Andrássy-tér. Telefon 321.

— **Szamosy Elsa nyilatkozata.** Kedves Doktor ur! A „Havasi Gyopár Crém“-jét már régen használom! E kitűnő toilette crém a legelsőrendű és jóval drágább külföldi szereknél sokkal jobb és hatásosabb! Szamosy Elza a m. kir. opera művésznője. 5098

— **Elite és Revue Parisienne** párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható *Juhász és Törtsa* modern könyvesházában Andrássy-tér 16. sz.

— **Kérjen ingyen cipő-árjegyzéket** a Moskovits cipőgyár r. t. fiókraktárából, Arad, Szabadság-tér 18.

— **Az új ügyvédi nyomtatványok** *Kerpel Izsónál* kaphatók.

TARKASÁGOK.

(*A takarékbelt.*) Egy pécskai atyafi bejött Aradra és bekopogott a Szabadság-téren levő Aradi Általános Takarékpénztárba és az igazgatót kereste, Faragó Rezsőhöz utasították az öregot, aki aztán megkérdezte, hogy mi járatban van.

— Egy kis pénzt hoztam volna.

— Adja át bátyám amott a pénztárnál, majd ott adnak róla egy könyvet — mondta Faragó.

— Aztán a pénzt hová teszik?

— Abba a nagy szekrénybe — nyugtatta meg Faragó az atyafit.

Ez alatt kiállították az öregnek a betét könyvet és átadták neki. Rövid gondolkodás után a pécskai polgár aggódva mondja:

— Megkövetem az urat, nem jó van ez így. Mert ha én elvesztem a könyvet, hát más is kiveheti a pénzt.

— Azon is lehet segíteni. Bele írunk a könyvbe valami jeligét és csak annak fizetünk, aki ezt a pénzkivétel alkalmával bemondja. Válasszon kend valamilyen szót — magyarázta most már a pénztárnok.

Itt a paraszt megvakarta a fejét, de csakhamar megértette, hogy így nem lehet baj a pénz körül. A tehene nevét, Bimbót mondta be és nyugodtan távozott.

Éjjel 11 órakor kopognak Faragó lakásán.

— Ki az?

— Én vőnök, Vancsik, Pécskáról, aki ma a tekintetes ur bankjába pénzt tettem be.

— És mit akar?

— Nem jó csinálták meg az urak mégse a dolgot, mert hát mi lesz a pénzzel, ha a Bimbó eltá-lálna pusztulni?

(*A jó fia.*) Egyik szomszédos községben beállított Kovács Buna János az anyakönyvvezetőhöz és bejelentette, hogy meghalt a legény fia.

— Oszti jó ember volt a szegény fia?

— Olyan áldott, jólelkű fia volt, mint a galamb!

— És miben halt meg szegény? Beteg volt?

— Nem volt annak semmi baja se, instálom. Olyan egészséges volt, mint a makk. Ugy ütötték agyon verekedés közben.

ANAGYMOSÁSHOZ Sunlight Szappant

használjon! Főzés, surolás és leforrázás nélkül, jobban és gyorsabban tisztít, mint a közönséges szappan és többet takarít mint a mennyibe kerül idő, munka és fehérnemű kímélése által.



Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi Kamara ünnepének programja.** Nagy ünnepségek között üli meg fennállásának negyvenéves fordulóját az aradi kereskedelmi és iparkamara. Az ünnepségen valószínűleg résztvesz *Tisza István gróf* és *Beöthy László* kereskedelmi miniszter, továbbá a politikai és közgazdasági élet számos kitűnősége. A Kamara agilis elnöksége már jórészt megállapította a nagyszabású programot, amelyet vázlatosan a következőkben ismertetünk:

23-án, csütörtökön délután a kamarai szék ház nagy üléstermében a magyar szent korona országainak kereskedelmi és iparkamarái országos értekezletet tartanak; este 7 órakor a Budapest-ről jövő *Beöthy László* kereskedelmi miniszter, *Kálmán Gusztáv* és *Stetine József* dr. kereskedelmi államtitkárok, *Tisza István gróf*, orsz. képviselő, kamarai levelező-tag, *Lánczy Leó* főrendiházi tag, budapesti kamarai elnök, *Thék. Endre* udv. tanácsos, budapesti kamarai alelnök és *Gaál Jenő* dr. főrendiházi tag, kamarai levelező-tag fogadtatása, este 9 órakor, valószínűleg a Központi szállóban a Kamara bankettje, 24-én pénteken délelőtt a kamarai szék ház disztermében az aradi Kamara teljes-ülése; utána, vagy délután esetleg küldöttségek fogadtatása, délben *Ottenberg* kamarai elnök ebédje; délután az aradi ipartelegek meglátogatása, 25-én szombaton és 26-án vasárnap az Acsev. különvonatán kirándulás a brádi aranybányákba és visszajövet pihenés a menyhazai fürdőben.

Aradi heti gabonavásár.

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, május 17.

Noha az időjárás még mindig nem határozott tavaszi jellegzetű, a vetésekre kedvező.

A gabonaüzlet irányzata a szilárdulás jegyében áll, az árak javultak.

Elkelt a mai piacon:

600 mm. buza	21:60—21:80
200 mm. tengeri	18:80—19:00
Rozs	19:20—19:40
Árpa	19:00—19:20
Zab	19:00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

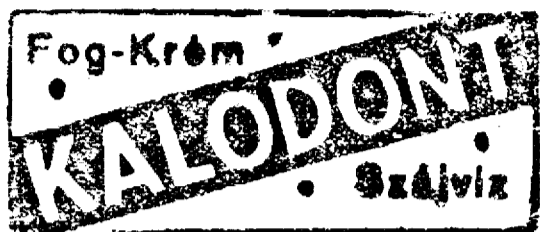
E héten térden felüli áttört cerna női harisnya) minden színben. ... } párja **85 fillér.**
50 cm. hosszúsáru ujjas női keztyű)

BÁRSONY ANDOR-nál Szabadság-tér 17. sz.

Minden a Budapesti Csipkeáruház

hölgyet érdekel! fióküzletének 8 olcsó napja
Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota)

Csikék 2 fillértől feljebb
Szalagok 2 fillértől feljebb
Sanzsán 2811
és egyszínű selymek
1.16 fillértől feljebb.



Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, május 17.

Készáru.

Amerika 2-el olcsóbb. Kínálat, vételkötő korlátolt, 15 ezer mm. 13 fillérrel drágább.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. májusra	11 68—11 69	11 87—11 63
Buza 1912. októberre	11 21—11 22	11 20—11 21
Rozs 1912. októberre	9 44—9 45	9 44—9 45
Tengeri 1912. májusra	9 11—9 12	9 08—9 09
Zab 1912. októberre	9 10—9 11	9 10—9 11

Az árak 50 kilónként számítva.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. május 17.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10 80	10 85
77	—	—	—	10 85	10 90
78	—	—	—	10 91	11 00
79	—	—	—	11 00	11 05

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	—	—	—	10 75	10 80
Rozs	—	—	—	9 25	9 30
Arpa	—	—	—	9 75	9 80
Zab	—	—	—	9 35	9 40
Tengeri	—	—	—	9 20	9 25

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Május 17. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	109—
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	89-20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	—	—	—	77-25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	90—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	92-25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	216—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	149-50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	89-50
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	92-50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	114-25
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	89-50
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	159—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	19-95
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	836—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	639-25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	730-50
20 frankos arany (Napoleonador)	—	—	—	19-12
Német birodalmi márka	—	—	—	117.87 ¹ / ₂
Londoni vista	—	—	—	241.25
Páris vista	—	—	—	95.65
10 márkás arany	—	—	—	23.56

Kőbányai sertés piac.

Május 17.

Május 15. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—157 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 162—164 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 166—170 fillérig.

Sertéslelészám: 1912. évi május hó 13. napján volt készlet 34490 drb. — 1912. május hó 14-én felhajtott 707 drb. — 1912. május 14-én elszállított 260 drb. — 1912. május 15. napjára maradt készletben 34938 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1912. május hó 18-án:

B) Bérletszünet. B) Bérletszünet.

Utolsó fellepte a világhírű milanoi Compagniad' Opera Italiana 40 gyermekből álló olasz operatársulatnak

Tosca.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerző: G. Puccini.

Személyek:

Marie Cavaradossi, festő	—	Luigi Malerba
Floria Tonka, énekesnő	—	Annita Deliberato
Barone Scarpia	—	P. Fortunio
Casari Angelotti	—	Alessandro Sopradizzi
Sakrestan	—	Giovannio Cortivo
Spoletta	—	B. Tognelli
Sciarrone	—	R. Sopradizzi
Pasztore	—	Peocco Ivanovik

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. május 18-án

1. Károly zongora művész. Humoros. — 2. Egy sakk parti. Kacagató. — 3. Utazás a schutz alpesi vonattal. — 4. A csók története.

Vasárnapról kezdve a szerző és a rendező jelenlétében: Tüzet kérek. (A pesti riporter.)

Előadások kezdete délután 6 órától kezdve esti 11 óráig
A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. —
Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szombaton 1912. május 18-án:

1. Görög típusok. Remek természetutáni felvétel. —
2. A kényszer hazugság. Dráma. — 3. Egy csók története. Vigjáték 2 felvonásban. — 4. Zigoto mint detektív. Detektív sláger.

Előadások kezdete délután 5 órától folytatódólagosan 11 óráig tartatnak.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

Ezuton értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, az

Andrassy-tér 22. sz.

házban levő, teljesen modernül berendezett

fényképezési

műtermemet

a mai nappal

a nagyközönség rendelkezésére bocsájtom.

Szíves pártfogást kér

Nagy Géza.

Moskovits „Anatomiai“

CIPŐK

Legszebbek,

Legjobbak,

Legolcsóbbak.

Raktár Arad, Szabadság-tér 18. Telefon 218.

A legújabb amerikai férfi, női és gyermek

cipők

óriási választékban.

Minden facon. Minden szín.

Kutányi J., Arad,

Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.



Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK már megérkeztek!!

Valamint a világhírű



SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban,

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Felhívás!

Van szerencsénk tisztelettel a helyi és vidéki vevőink szives figyelmét felhívni ujonnan érkezett áruraktárunkra.

Nagy raktár női fekete és minden divatszínben a legfinomabb **muslin- és flor-harisnyákban**, ugyszintén férfi és gyermek **socknik, trikók, gyermek ruhák és bábékelen-gyek**. — Nagy választék **csipke és batizst gallérokban**, valódi **schweiczi himzések** és **szalagok** minden színben.

Teljes tisztelettel

Weisz és Benjamin

Arad, Andrassy-tér 22. sz.
Helyi és vidéki telefon szám 636.
Postai rendeléseket gyorsan, pontosan eszközöljük.

Gara Miklós

saját készítményű cipőüzlete
Arad, Hunyadi-u. 3.

Tisztelettel értesítem Arad-város és vidéke n. é. közönségét, hogy a mai kor igényeinek megfelelő legdivatosabb férfi, női és gyermekcipő mintaraktárt rendeztem be saját készítményű cipőkből, hol raktáron tartok a legkényesebb igényeknek is megfelelő árut, rendkívüli olcsó árak mellett. Rendelések 24 óra alatt elkészíttetnek. Ortopéd cipőket szakszerűen készítek. Kérem a n. é. közönséget, sziveskedjen meggyőződést szerezni cipőim izléses kiállításáról, jóságáról és olcsóságáról. Szives támogatást kér

Gara Miklós.
Kérem kirakatom megtekintését



Stock-Cognac

Medicinal

hivatalos olomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható.

5375
CAMIS ÉS STOCK
gőzüzemű gyárából
BARCOLA.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrása, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz, (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtözvevény és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában idült gyomorbanalimáknál, máka székrekedésnél, máj- és epehólyag betegségeinél, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Tükrő, kád, mór, szénsav és iszapfürdők.

1908. évben 8600 Állandó fürdővendég. 3021

Allandó fürdőorvos, Állandó gyógytár, 250 kényelmes lakosztoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap-árak. Állandó elsőrendű cigányzene, vasárnapoként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétá-utak, fenyő-erdő, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirta, interurban-telefon.
— Curtaxe és zenedíj nincs. —
Prospektusküld az igazgatóság.

Elsőrendű mész, cement, gipsz

és mindennemű építési anyag **olcsóbb mint bárhol**. Megrendelések gyorsan és pontosan intéztetnek el. 1631

Virág Kálmán

építési anyagraktára
Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Villamos-felszerelések, electromotorok

legjutányosabban
Kalmár Józsefnél
Kaphatók 1871
Aradon, Salac-u.

Millio ember használja

Köhöges

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fenyő” jeggyel.

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 fil-léres dobozban

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Hajós Árpád, Rezenyay Mátyas, Brenner Pál, Vojtek Kálmán és Ring Lajos gyógyszerárakban Arad, Zombory János gyógyszerárakban a Szentháromságban Új-Szt. Anna, Adler gyógytárban, M.-Pécán, Örs Rezső, Pankóta, Toffert Károly gyógyszerárak Etek, Krausz Elemér gyógyszerárak Glogovác, — Zsigmondovics Géza Irlis gyógyszerárak Lippa, Vojtek és Weisz drogeriája Arad, Boksis János gyógyszerárak Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyszerárak Csérmé, Bauer Károly gyógyszerárak Kovermes.

130 saját fiókraktár a bel- és külföldön

Elsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő.

Turul cipőgyár r.t.
Jemesvár
A monarchia legnagyobb cipőgyára
Fiókraktár: Arad,
Andrassy-tér Minorita palota
1249

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!
Csobán Tivadar építész
Arad, Deák Ferenc-u. 20.

Elvállalok mindennemű az építkezés terén előfordulható új és átalakítási, továbbá tartározási munkálatokat felelősség terhe mellett a lehető legjutányosabb árban ugy helyben, mint vidéken, ugyszintén tervek és költségvetések készítését a legpontosabb kivitelben. A nagyérdemű közönség becses bizalmát és pártfogását továbbra is kérve maradok kiváló tisztelettel 1804

Csobán Tivadar építész
Arad, Deák Ferenc-u. 20.

“OLLA”
bebizonyított legjobb higienikus **GUMMI-különlegesség**
Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA gummi elvárás!
Wienll 24 Praterstrasse 57

A kirakatokban ki-függesztett OLLA táblacskák az Olla lerakatot jelzik.
Kapható Aradon; Vojtek és Weisz, Török A. és Társa, Vojtek Kálmán, Ring Lajos és Hegedűs Gy. áraknál.
Az „OLLA” több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva 1894

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes (árslruhához) (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.
	1 szelvény 10 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lehet szalonruhához 10.- K.-ért, szelvényt főleltárolókat, turistalódot, helyszelvényeket stb. gyári árakon küld mint megjelölt és szálló cég mindentől ismert postai gyári raktár.

Siegel-Imhof, Brünn.
Kintán legyen és bérmentve.

Az öltönyök, a mezeket a magánvárosban, az öltözőkben, a konyhákban Siegel-Imhof cégétől, a gyári piacra rendelt meg. (az öltönyök) Szabott legolcsóbb árak. (Gyári vállalkozás) Nincs, figyelmes megjelölés, és a legkisebb rendelésnél is, teljes árú árak.

Jégszekrényeim!

Sikerült egy oly jégszekrényt gyártanunk, amely kevés jég-szükséglettel különösen hűte-nek. Kentesek, mézárosok, vendéglősök és magánosok szíves figyelmébe ajánlom

jégszekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Használt jégszekrények ujakra becse-réltetnek és kijavítva ismét jutányos árért eladotnak

Kohn

József,

biztos, vezetékek berendező

ARADON.

Gyártelep Balthányi-utca 32.

Városi és megyei telefon 333.

3321

Ne mulassza el
senki
Nassan R.

eső- és napernyő üzle-tét Szabadság-tér 19. felkeresni, ahol a párisi újdonságok és a legújabb divatu saját készítményű nap- és esőernyők a legjutányosabb árakon kaphatók.

Javításokat és áthuzásokat a legolcsóbb áron eszközök.

Kiváló tisztelettel

Nassan R.

Aradon, Szabadság-tér 19. sz.

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhol László

úr és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a tavaszi idényre már megérkeztek a bőrkülönleges-ségek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermek-cipők készítését valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a lezmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

a legosi honvédekrede tisztikarának szíllítőja. 5120

VILÁGHIRŰ MŰVÉSZNŐK

Ivonne de Treville,
Arnoldson Sigríd,
Medgyaszay Vilma,
Szamosi Elza,
Petráss Sári,
Fedák Sári,
Berky Lilli stb.

mind, mind az egész ország hölgyközön-sége csakis Dr. BIRÓ-féle törv. védett

Havasi gyopár krém

hasznái.

Nagy tégely. 1 kor. || Szappan . . . 70 fill.
Mosdóvíz . . . 1 kor. || Puder 1 kor.

Főraktár: 5093

Dr. BIRÓ gyógytára, KOLOZSVÁR.

Aradon kapható minden gyógyszerertárban és drogériában.

Épület és portál üveges

(táblaüveg és tükör raktár.)

Uj építkezési, valamint bármily csekély javítási munkát pontosan és jutányosan végez. Öamüködő vászon és nád ablakrollettákat olcsón szállít

1431

Fried Ferenc

Arad, gróf Apponyi Albert-ut 15—16.

Telefon 909.

Telefon 909.

Popper

Testvérek

divatáruháza
a Forray-utcában.

Még eddig nem létezett

Pünkösdi

ajándékkal

lepi meg a közönséget!

Az összes felsorolt cik-
keket remek kivitelben
20 koronábaszámitja

- 1 teljes ruhára való Gyapju delain divatos uj mintában.
- 1 selyemmel himzett vászon vagy battist Bluz.
- 1 nyári flannel takaró, tigris vagy törökös.
- 1 6 személyes len kávék készlet
- 1 pár cérna hosszuszáru keztyű.
- 6 darab finom selyem batist vagy vászon zsebkendő.
- 1 finom fekete nap- vagy eső-ernyő.
- 1 vég finom szálu vászon 6 női ingre.

Nagy raktár

szőnyegekben

és

2841

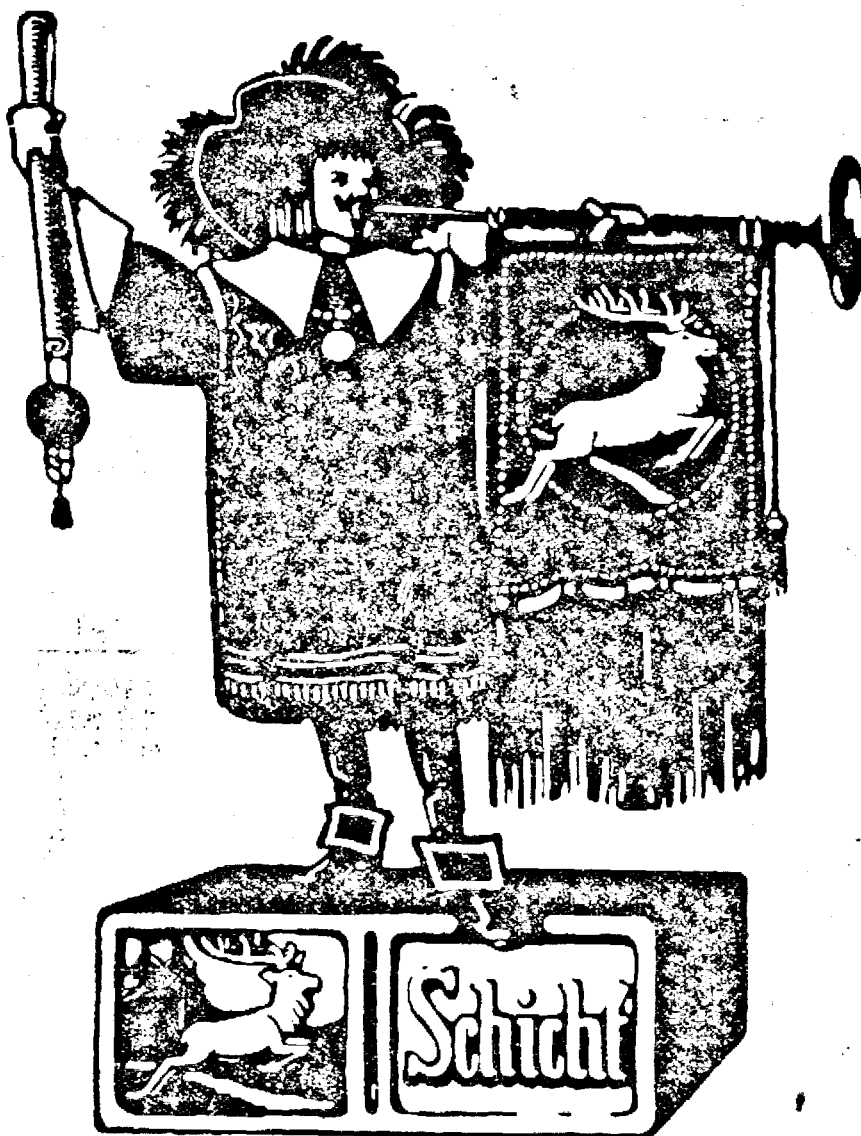
függönyökben

Vidékre szétküldés
pontosan utánvét mellett.

Magyarázat

arról, hogy miért éppen a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL lehet e következő mosási eljárásnál a legjobb eredményt elérni:

1. A SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN az összes szappanok között a legjobb.
 2. Kiadósága folytán a legolcsóbb is egyuttal.
 3. Tiszta voltáért 25.000 Koronával szavatolnak.
 4. Rendkívül enyhe és konzerválja a szöveteket.
 5. Mert ezen szappan maga is könnyen oldódik, tehát a szennyet is könnyen feloldja.
 6. Hideg vízben is nagyszerűen lehet vele mosni és meggátolja a szövetek szétesését és összezsugorítását.
 7. A SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL való egyszeri átsimítás megfelel más szappannal való 3—4-szeri átsimításnak.
 8. A SCHICHT „SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN használata által időt, fáradságot és pénzt takaríthatunk meg.
 9. Fehéríti a ruhát és feleslegessé teszi a napon való fehéritést.
 10. Készítési módja egészen különleges és erre a célra csakis a legjobb nyersanyagok használhatók fel.
 11. Gyártásnál évtizedek tapasztalatait használják fel.
 12. Ezen szappan tökéletesítésén folytonosan dolgoznak és e célból minden találmányt felhasználnak.
- Mitde az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó kivonatra is érvényes.



Hirdetmény.

Aki pénzt, időt és fáradságot akar megtakarítani, kövesse ezen mosási eljárást:

A ruha beáztatása. Csak annyi vizet veszünk, hogy az egész ruhát éppen ellepje és a vízbe annyi „Asszonydicséret“ mosó kivonatot teszünk, hogy a felkavarásnál habozzék s azután a ruhát éjjen át áztatjuk.

A tulajdonképeni mosás azután csak nagyon kevés fáradsággal fog járni, ha SCHICHT-SZAPPANT, „SZARVAS“ védjegyűt használunk. Mert minden tisztátalanságot már feloldott az „Asszonydicséret“ mosó kivonata és most már csak az szükséges, hogy ezen feloldott szenny a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN habja által leköttesék. Minden fáradságos dörzsölés és zörömpölés elkerülendő: a ruhába erősen beleevődött foltokat úgy távolítjuk el, hogy a ruhát a foltok helyén mind a két oldalán SCHICHT „SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL bekenjük és azután összegöngyölve, egy óra hosszáig állni hagyjuk. Ilyen módon minden szennyet könnyen lehet kimosni.

Ha a vízbe, amelyben a ruhát főzzük, kevés SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANT vagy „ASSZONYDICSÉRET“ mosó kivonatot teszünk, az nagyon célszerű. Igen fontos, hogy a ruhát bőséges vízben többször gondosan kiöblítsük, amíg az összes, a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN által feloldott szennyrészecskék el vannak távolítva és az öblítővíz teljesen tiszta marad.

Vidéki városban

megvételre, vagy elszámolásra keresek egy

kávéházat vagy sörcsarnokot

esetleg szállodával együtt. Megfelelő óvadékkal rendelkezem. Cim a kiadóhivatalban. 3391

Uriszabó üzlet megnyitás!

Igen tisztelt ismerőseimet és a n. é. közönséget értesítem, hogy mint legutóbb Inokai Tóth Lajos szabó cég főszabásza az üzletet átvettem és azt

Inokai Tóth Lajos utóda

név alatt személyes vezetéssel Hunyadi-utca 3. sz. alatt tovább folytatom.

E téren elsőrendű szakképzettségem garanciát nyújt, hogy tisztelt megrendelőim igényeit mindenkor legjobb munkámmal kifogástalanul kielégítek.

Állandóan szép választéku rakárt tartok legdivatosabb angol és belföldi szövetségű szövetekből.

Szíves pártfogást kérek:

Windt János

3096

uriszabó.

Természetgyógyintézet és üdülőotthon „Sanitas“ Verseczen (Dél-magyarországi)

(Dr. Lahmann-féle módszer szerint.)

Ujonan felépülve, modern berendezéssel 1912. május 15-én megnyílik. Igazgató dr. Boesnach Lajos. Egyéni kezelés. Fény-, lég- és napfürdők, gyógygimnasztika, massage, villamos kezelések, gyógyfürdők, különös diätikus- és szőlőkúra, esetleg hipnotikus kezelés is. Az intézet a hegység alján fekszik, légszobákkal rendelkezik és egész éven át nyitva van.

Kivánatra prospektus küldetik!

Figyelje meg! Állandó étkezésnél a

„Dózsakenyér“

mily jó hatással van a gyomorra és az emésztésre.

5859

Tégla kapható

alulirotnál, a vasut közelében levő téglagyár telepemről

KIRLE ANTAL
FLÓRIÁN-UTCA 6b SZÁM.

Uj kávémérés.

A n. é. közönséget értesítem, hogy Lázár Vilmos-utca 10. szám alatt (Földes-palotával szemben) egy csinosan berendezett

kávémérést nyitottam.

Főtörekvésem lesz, hogy igen tisztelt vendégeimnek bármely időben legizletesebben készített kávéval szolgáljak. Havi abonnenseket legjutányosabban elvállalok.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel 3195

Herbert Julia.

Finom illatszert, jó kefét és szép piperét legelőnyösebben

RÓNA JENŐ-nek Andrassy-tér 18. sz.

ujonnan nyitott kefe, pipere, illatszer és bőraru üzletében **vásároljunk** szolid szabott árakban.

5978—1912.

Hirdetmény.

Felbivatnak mindazok az adózók, kik a folyó évi második adó részletet, valamint a régi, már esedékessé vált adó, hadmentességi-díj, utadó, vizszabályozásiköltség, ipartestületi díj, egyház adó, munkás betegsegélypénztári hozzájárulási-díj- és csatornázási-költség tartozásaikat mindeideig nem fizették be, hogy tartozásaikat most már annál bizonyosabban fizessék be, mert különben tartozásaikat a végrehajtási díjak felszámításával fogják tőlük behajtani.

Arad, 1912. év május hó 15-én.

A városi adóhivatal.

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyszintán háztartási, vendéglői és nagy házi hűtők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám.

Különlegesség szénsav és légnyomású sörkimérő szekrényekben. 3411



Ugyes

pénztárnoknő

LÁZÁR GYULA

csemege-kereskedésében

alkalmazást nyer.

Ajánlatok

3481

Nagy Farkas,

Arad, intézendők.



A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 5681



kaucsuk-sarok.

11059—1912.

Hirdetmény.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara megkeresése nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter kétrendbeli pályázatot hirdet iparosoknak illetve azok özvegyeinek és árváira ösztöndíjára és segélyére. Az egyik Goldberger Erzsébet alapítványából 8 egyenkint 300 kor. és 2 egyenkint 250 kor. összesen

2182—1912. pmsz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisz'er ur 47696/24—1912. H. M. sz. rendelet érdekében közhírré teszem, hogy a „Mária Anna császári alapítvány bizottság” pályázatot hirdet a Báró Wüllessdorf-Urbair Bernát altengernagy által két szegény beteg tengerész katona segélyezésére létesített alapítványra, melynek jövedelméből 2 szegény beteg tengerész katona között, az 1912. évben kiosztásra kerülő 140—140 koronás segélyre.

Az alapítványra oly szegény tengerész katonák bírnak Igénnyel, kik a cs. és kir. hadi tengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálati idejük alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsájtattak el.

Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesebbnek egy évre adományoztatik, és augusztus hó 10 én mint az alapító halálának évfordulóján fizettetik ki. Azon körülmény, hogy valaki ezen alapítvány jótéteményezésében már részesült, a segélydíjnak újbóli elnyerését nem zárja ki.

Felbivatnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat f. évi július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. tengerész parancsnokságához nyújtsák be.

A folyamodó által igazolandó.

1. hogy a cs. és kir. hadi tengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegsége miatt, ellátási igény nélkül bocsájtattott el.

2. hogy vagyontalan, szegény és segélyre szorult.

Ezen utóbbi körülmény szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Július hó 1-én tul beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe. Arad, 1912. május 11-én.

Varjassy,
polgármester.

tehát 10 segélydíj, a másik Voigtlander Frigyes féle „Mária Valéria alapítvány” ból két egyenként 150 koronás ösztöndíj alkittatott.

A részletes pályázati feltetelek az aradi kereskedelmi és iparkamara, vagy a városi rendőkapitányi hivatalban bekinthetők.

Arad, 1912. május hó 5-én.

A városi tanács.

Ingtalan forgalmi és földhitel iroda.

Lebonyolít a legkulansabban föld-, szőlő-, erdőbirtokok és házak adás-vételét. Új kö'csönöket kieszközöl és már fennálló terheket leggyorabban és legelőnyösebben konvertál, ugy helyben, mint vidéken. Előjegyzésben van jelenleg több helybeli kisebb és nagyobb bérház, -: valamint több birtok. -:

Szíves megkeresések esetén lebonyolításig semmi költség nem számittatik. 2295

Lustbáder Adolf

hat. engedélyezett közvetítő irodája Szabadság-tér 12. szám.



Nagymennyiségű

maculatura

eladó.



Magyarad község vesz egy jó, erős, könnyű,

féderes

3445

festett

kocsit

az eladó forduljon a magyaradi előljáróságához.

Kóser vendéglő

megnyitás!!

Igen tisztelt ismerőseimet és a n. é. közön-éget értesitem, hogy Arad Szt.-Pál-utca 2 szám alatt

kóser éttermet

nyitottam. Főtörökvésem lesz, hogy igen tisztelt vendégeimet minden időben legizlésebb és friss ételekkel, ugyszintén legjobb minőségű italokkal szolid árak mellett kiszolgáljam.

További szíves pártfogást kérek kitűnő tisztelettel

Czitrom József

vendéglős. 8092

Varga Kálmán

női szabó divattermék

folyó hó 20-án

3459

Deák Ferenc-utca 39. szám alá

helyezi át.

Müller J. és Fia

kelmefestő, vegylisztító és fehérnemű gőzmosógári

gyűjtő-telepe

Arad, Weitzer János-u. 7. sz. (uj gör. kel. palota.)

6841

Mindennemű férfi, női és gyermekruhák vegyileg tisztítanak, vagy festetnek.

Fehérneműek hófehérre mosatnak és vasalás céljából elfogadtatnak.

Megnyílt!

Uj billiárd- és kávéház berendezési műhely.

Van szerencsém egy a helybeli, mint vidéki kávéháztulajdonos urakat tisztelettel értesíteni, miszerint **Aradon, Illés-u. 49. sz. alatt**

billiárd és kávéház-berendezési műhelyt

nyitottam. — Külföldön szerzett bő tapasztalataim alapján hivatottnak érzem magam, úgy egészen új billiárd-asztalokat elkészíteni, valamint azok megrövidítését, ujonnan áthuzását beeresztését, használt asztalok kijavítását, dákókat stb. a legpontosabban és legrövidebb idő alatt szakszerűen és jutányos áron elkészíteni.

Billiárd-asztalok és dákók állandóan raktáron.

Vidéki megkereséseket és leveleket kérek Boros Béni-tér 6. szám alá címezni.

Nagybecsű pártfogást kér, kiváló tisztelettel 1935

Pejó Rezső billiárdkészítő. Arad, Illés-utca 49. szám.

Építetők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Amerikában szerzett 8 évi tapasztalat után visszatérve, helyben, József főherceg-ut 1. szám alatt

Építészeti irodát

nyitottam. 2861
Elvállalok az építészet terén előforduló mindennemű építkezéseket, valamint átalakításokat a mai kor igényeinek megfelelő kivitelben.

Tervezéssel és költségvetéssel kívánatra szolgállok. Meghívásra vidékre is megyek. Kiváló tisztelettel

Kláity János

képesített kőművesmester
Arad, József főherceg-ut 1.

Ritka alkalom

finom cipők,
kalapok és uri divatcikkek

most félárban

3183

Korányi-nál

Szabadság-tér. — Még ma menjen el és győződjék meg!

Márton Herman

angol uri szabó

Arad, Bercsényi Miklós-u. 1. sz.

Tisztelettel értesitem Arad város közönségét, hogy régi

szabóműhelyemet

ismét megnyitottam **Bercsényi Miklós-utca 1. szám alatt** és készítek legdivatosabb öltönyöket 50 - 60 koronaért, fazon öltönyöket 26—28 koronaért. Ugyisint elfogadok minden a férfiszabó szakmába vágó munkát. Szíves pártfogást kér

MÁRTON HERMAN,
uri szabó. 3453

Mindenkit érdekel!

Tisztelettel értesitem Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy **Andrássy-tér 6 sz. alatt levő cipőraktárom** kicsinek bizonyulván, annak kibővítése céljából **Andrássy-tér 4. sz. alatt (Panonia szálló) egy új cipőraktárt nyitottam.** Arjegyzék: 1 pár női schewro fél cipő 4 K 40 fillértől, 1 pár női schewro magasszárú cipő 6 K. 80 fillértől, 1 pár női box fűzős, cugos vagy gombos magasszárú 6 K től, 1 pár férfi cugos cipő 5 koronától. Férfi schewro vagy box cipő minden formában 7 K-tól. **Gyermekcipők 90 fillértől. 40 korona vásárlás után egy pár cipő ingyen.** Kérem kirakataim szíves megtekintését. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri 3287

kiváló tisztelettel:

Purjesz Lázár.

Aradon és vidékén elismert legolcsóbb kalapvásárlási forrás.

Megérkeztek a legújabb

női modell kalapok.

rendkívül olcsó árban.

Leányszalmakalapok óriási választéka.

Férfi divat nyulszór vagy gyapjúkalapokban nagy raktár.

Több egyletnek kalapszállítója. Bármilyen kalapfestés és javítás. Panama-kalapok vegyileg tisztítását olcsón elvállalom. 1653

Vidékről három kalap béküldésénél a portót nem számítom fel. — Tisztelettel

Bittenbinder Konrád, kalapos

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Villanyerőre berendezett kalapgyártás, Csarnovits Péter-utca 19. sz. saját házában.



6000 ajándék óra

Reklám céljából fentjelzett mennyiségű órákat ajándékozunk a lap olvasóinak. Csakis a legelegánsabb, — kívánat szerint — uri- vagy női alakú „Noblesse” precíziós órák kerülnek szétküldésre. Irjon azonnal, amíg a készlet tart: Hans Schmitz, arany- és ékszerárúháznak, Wien, VI., Liniengasse 60. 3458

Alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereitelnek. Telefon 438. Telefon 438.

Mesés szép lesz az a hölgy

aki a **HAJÓS-féle Ibolya Cremet** használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra. 341

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya hölgyper 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD**

A legkitűnőbb hatású nyálkaoldó

köhögés és rekedtség elleni szer a **Tussinál cukorka**, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a **Tussinál thea** á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárában **ARAD, Andrássy-tér 22. sz.**

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta-utalványon küldendők — a szerkesztő a szöveg előír — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. A felvétel megkezdésénél a jelleges leveleket kivéve felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetében, választásig tartózkodandó az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel írtakat a kiadóhivatalban a szerkesztő által megválasztott HIRDETÉSEK ESTE FÉL ÓRA ELŐTT FELVÉTELRE KÉRI.

Ajánlatokhoz.

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert értük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Margithám

Anna ön egy csókot?? Oh igen, de csak ha Anna-papíron kér meg erre, kaphatja Juhásznál! 3487

Minden 100-ik vevő

kellemes meglepetésben részesül Török Ardor és Társa drogeriájában. 3388

Vadvirág — visszhang.

Nemrégén futólag találkoztunk és felmerült bennem a kérdés, miért hagyott fel mindennel. Irjon és válaszolok. 3446

Női írások,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ÜZLETER.

Üzlethelyiség

Neuman-palotában a Széchenyi-utcában kiadó. Bővebbet Neuman iroda. 3426

Üzlethelyiség

közvetlen az Andrássy-tér közelében, berendezéssel vagy anélkül, azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban 3482

INGATLAN.

Aranykéz-utca 11. szám

magánház nagy gyümölcsös- és szőlőkerttel eladó. 3172

Lippán

a város főutcájában egy modern 6 szobás urali ház óriási nagy gyümölcsös kerttel szabad kézből eladó. Bővebbet Mandik Jakabnál Ujpanát. Ugyanott 6 család méh, 19 kaptár, üzleti állványok, ajtók, kirakatok eladók. 3447

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcspusztító rovarok ellen „Tabicotin Emulzio Vojtek” a legjobb. Egy kísérlet mindenkit meggyőz. Vojtek és Weisz, Arad. II-5251

ALKALMAZÁST NYER

Egy elárusító

felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. Csak felnőtt intelligens leányok ajánlatai vétetnek figyelembe. 555

Ügyes varróleányok

jó fizetéssel azonnal felvétetnek. Erdélyi Andorné Arad, Rákóczi-utca 4. 3171

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdászvénnyársaság könyvkötészetében.

LAKÁST KERES.

4, esetleg 5 szobás

lakás fürdőszobával, a belvárosban, augusztus 1-re kerestetik. Cím a kiadóban. 3444

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott szoba

a város közepén (Kölcsey-utca 9/a) külön bejáratú, utcai ablakkal, kiadó.

Külön bejárattal

csinosan berendezett utcai szoba azonnal kiadó Aulich-u. 17. szám alatt.

Utcai

ujjonnan butorozott szoba villanyvilágítással, földszinten azonnalra kiadó. Bővebbet a kiadóban. 3455

Kiadó

két szoba üresen vagy butorozva, irodának nagyon alkalmas, telefon bevezetve. Cím: Deák Ferenc-utca 36. sz, földszint jobbra. 3482

Augusztus 1-re

egy 5 szobás lakás, elő- és fürdőszobával, 2 konyhával, kamara, pince és egyéb mellékhelyiségekkel, Lipót-utca 4c sz. magánházban 900 koronáért bérebeadó. Ertekezhetni Fóthi Nándor háztulajdonossal Aranykéz-utca 12. 3410

Sina-utca és Tökölly-tér

sarkán lévő bérházamban egy 4 szobás lakás juntus 1-től és egy pince lakás azonnalra kiadó. Ertekezhetni Codilla építészeti irodájában, József főherceg-ut 19. szám. Telefon 627. 2741

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-vásznalásával. II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Irodaszolgai

vagy raktárnoki, vagy ehhez hasonló foglalkozást keres fiatal családember. Cím a kiadóhivatalban. 3456

Fiatal házaspár

házmesteri állást keres. A férfi esetleg hivatszolgai állást is vállalna. Címét kér a kiadóhivatalba.

Éjjeli őr,

ki már ily minőségben 4 évig kincstárnál alkalmazva volt, kapusi vagy őr állást keres. Paulik Mihály Baross Gábor-utca 14. szám (Mósóczy-telep) 3441

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom legdivatosabb bécsi és párisi eredeti modell-kalapudonságaimat, melyek nagy választékban, izléses kivitelben, igen előnyös árban szereshetőek be nálam. Nagy választék gyermekkalapokban. — Havas Gizella női kalap-divatterme, Forray utca (Gróf Hunyady-palota.) 1741

Dupla Lobella

100 — Kor. 4.— Muskáti vegyes szép színekben, gyökeres dugvány 100 — Kor. 10.— Dugvány cserepekben 100 — Kor. 16.— Teljes virágban 100 — Kor. 20.—24.— Mihályi László kereskedelmi műkertész M.-Radna. 3443

Egy teljes

asztalosi felszerelés halál miatt olcsón eladó. Róss Tivadarné Ó Mikelaka Fő-ut 74. sz. 3442

Eladó

egy fiatal asszonynak való új borszinű és egy éltesebbnek való lila ruha, jutányos áron. Cím a kiadóban. 3400

Szépen éneklő

elsőrendű minőségű, valódi hazai kanári madár eladó Andrássy-tér 9. I. em. 3486

Kedvező vásárlás

folytán többféle elsőrendű német folyóirat minden elfogadható árban már 1 koronától kezdve; különböző szépirodalmi művek már 10 fillértől nagy mennyiségben kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében. Telefon 511. sz. 4481

Házbérlőkönyvek,

e célnak megfelelő beosztással kaphatók Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéhászi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

KÖLÖNFÉLE

Tenniszpálya,

bolthelyiség és két egymásba nyíló butorozott szoba kiadó. Boros Beni-tér 4. 3376

Ügyes kárpitos

ajánkozik e szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfeiemelés nélkül. Stáhl M., Thökölly-tér 7. sz. 1211

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

Jég

háztartási célokra, naponta házhoz szállítva, havi bérletben megrendelhető az „Aradi légtélep” jéggyáránál Petőfi-u. 7a. Telefon 199. szám. 2688

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerrel. Sikor garantírozva. II-5251

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám 816

2851
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 6. sz.



1121

Gőztéglagyár Mikelaka

ajánlja géppel gyártott, legjobb minőségű

géptégláit

falazásra, kutkésítésre, továbbá mindennemű nyersfalazásra.

Tulajdonos:

5124

Pollak Sándor Arad.

Városi irodája Nádor-utca 14. sz.
Telefon 55. és 515.

Használt ólom megvételre kerestetik.